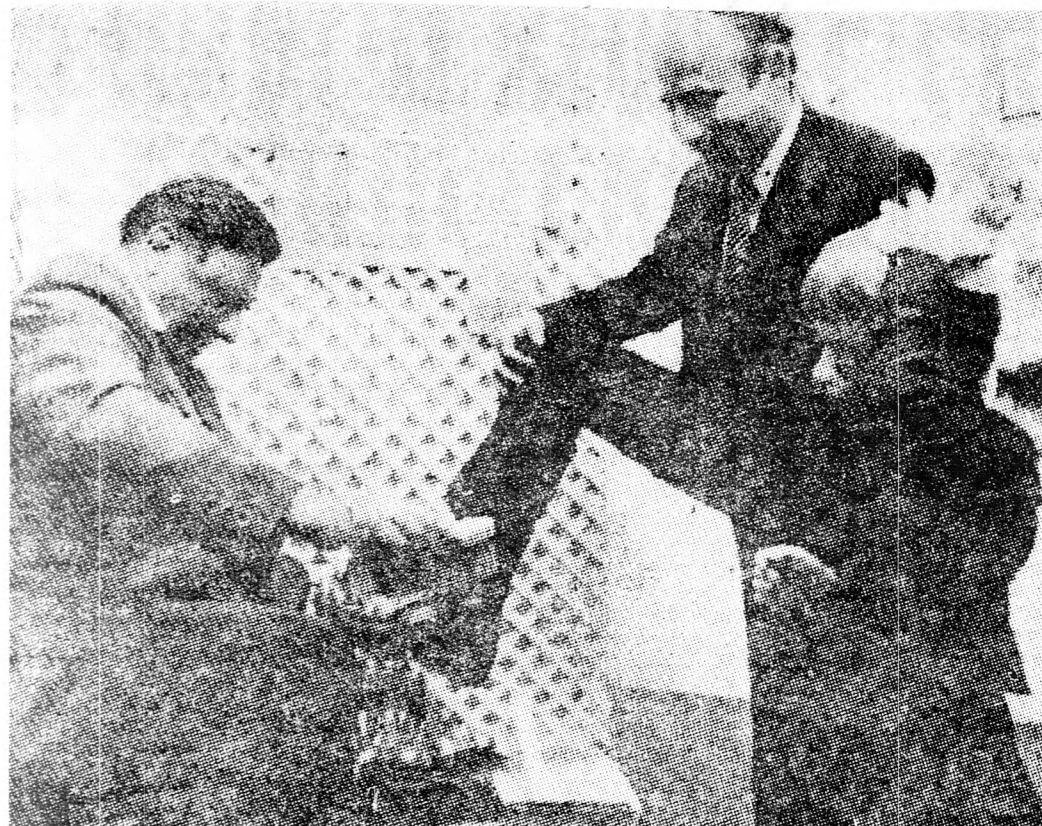

Teddy Kollek - a cipőpucoló

Hogy ne essék féltreírás: a fenti kép nem trükk, nem fotomontázs, hanem eredeti felvétel. A minap készült Jeruzsálemben és Teddy Kollek főpolgármestert ábrázolja, amint éppen egy zsidó mecénás (adakozó) cipőjét pucolja.

Amikor láttam a képet egy délutáni lap hasábjain, nem akartam hinni a szememnek. Mert két lehetőség van:

1.) A jelenet komoly. Teddy Kollek főpolgármester ilyen „eredeti” formában juttatja kifejezésre a főváros megbecsülését a mecénás iránt, aki hőkezüen támogatja Jeruzsálem kulturális tevékenységét. A cipőpucolás ebben az esetben szimbólum, amely azt mondja: Dicséret neked, Adakozó, mint látják szemeid, az elképzelhető legnagyobb megtiszteltetésben részesül.

2.) A jelenet komolytalan. Mindössze arról van szó, hogy Teddy Kollek jó hangulatban volt és komédiázott. Tiszta véletlen, hogy a milliós cipőjét pucolta tisztára, de ugyanúgy megtörténhetett volna a dolog egy derék jeruzsálemi polgárral, mondjuk egy tudóssal, művészszel, íróval, vagy rabbiival. Ebben az esetben akadt volna valaki, aki helyesli az eljárást, mondván: így becsüli meg a szent város a tudományban, a művészetben, az irodalomban, a vallási életben jeleskedő polgárait.

Ha Teddy Kollek komolyan vette ezt a látványos cipőpucolást, veszedelmes precedenst teremtett. Az évek folyamán ugyanis kialakultak az izraeli köved-tözsde iratlan törvényei és játékszabályai. Igaz, hajbókolunk a pénz előtt, ambulanzkocsikat, termeket, sőt kivételes esetekben egész épületeket nevezünk el adakozókról. (Mann Auditorium, Helene Rubinstein Múzeum, Daniel Frisch House stb.), de ugyanakkor vizgunk a jóízűre is. Méir Weissgall, aki a zsidó milliósok kopaszítása terén a világrekordot tartja, nem ismeri a megaláztatást, a szolgai módon való hajlongást. Sikerének éppen az

a titka, hogy kezdtől fogva az adakozókkal szemben egyenrangú partnerként lépett fel. Emlékirtaiban nyugodtan írhatta le: „Minden esetben az volt az érzésem, a zsidó milliós boldog, hogy elveszem tőle a pénzt”.

Tudatunkban Teddy Kollek szerencsés emberként van elkönyvelve, mert ő volt Jeruzsálem főpolgármestere a hatnapos háború idején. Kétezer év után ő lett a Templom-hegy és a Nyugati Fal gazdája. Az események alakulása révén történelmi szerephez jutott: ő a felszabadult és az egyesült Jeruzsálem első főpolgármestere. Fejedelmi korona van a fején, és bőseink (Kudusin 32) megmondták: „Nászi semáchnál álkevedo — éjn kevedo máchul”, ha egy fejedelem lemond a neki járó tiszteletéről, lemondása érvénytelen. Jeruzsálem, a szent főváros főpolgármestere, nem lehet a Disznófejű Nagyur cipőpucolója.

Persze, adva van a második lehetőség. Teddy Kollek bohócot csinált magából. Sajnos, az ilyen bohócon nem nevetni, csak sírni tudunk. Az ő esetében a bohóckodás nem mentés, mint ahogy a sófor, aki belehajít a piros jelzőlámpába, nem védekezhet azzal, hogy... ittas állapotban volt.

Gyakran hangoztatjuk, hogy a súlyos erkölcsi válságban leledző világ Izraelről várja az új ígét, az üzenetet, a Tant. „Ki mi-Cion tée Torá...” Mert Cionból indul ki a Tan... Pílanatnyílva sem kétséges, milyen képet alkot rólunk a világ, ha maga Jeruzsálem főpolgármestere jár elől ilyen „jó” példával.

(schön)

A huszonnyolcadik esztendőben

A függetlenség kikiáltásától, 1948 május 14.-étől kezdve, alig volt Izraelnek oly születésnapja, amelyen a kitörő öröm mellett ne gondoltunk volna aggódba az előttünk álló, újabb, válságos esztendőre. A zsidó nép hosszú történetének csodái közé tartozik, hogy az újjászülött zsidó állam nemcsak megélt a 28-ik évfordulót, hanem minden súlyos baja mellett is, elterelés és bizik jövőjében.

A most kezdődő évben csekélyebbnek látszik a háború közvetlen veszélye — bár megtanultuk, hogy erre nem szabad biztonságilag számítani — és így a következő hónapokat az 1977-ben várható súlyos döntésekre való felkészülésnek szentelhetjük. Miért éppen 1977-ben? A válasz ismeretes: az elnökválasztás utáni új amerikai kormány megalakulása nyomán teljes erővel felújul a világ nagyrésze által támogatott arab követelés a közelkeleti „elrendezés” létrehozására.

Az arabok szerint az elrendezés azt jelenti, hogy Izrael kivonul a megszállt területekről és „helyreállítja a palesztinai jogokat”, ami egyesek szerint palesztinai államot jelent a „felszabadult” területeken, beleértve Kelet Jeruzsálemet, a terroristák szerint azonban csupán az első lépés Izrael likvidálása, azaz a „palesztinai világi demokratikus állam” kikiáltása felé, amely felöleli az egykori Palesztina egész területét. Békéről nincs szó az arab tervekben.

AZ ESEMÉNYEK MARGÓJÁRA

Írta: ARAD GIDEON

Mindéz régen ismeretes. Az arabok részéről csak az változott a helyzetben, hogy máris megindult a nyílt versengés a palesztinai „védnökségért”. Egyiptom és Szíria között. Ezért hívta össze Egyiptom e héten a Biztonsági Tanácsot, alváló, hazug vádak alapján, világosan megszerve az Izraellel kötött átmeneti egyezményhez csatolt megállapodást, az ellenséges propaganda és diplomáciai hadjárat becsületeséről. A kairói kormány az a lépése is igazolja, hogy az arabok szemében 1977 a „palesztinai év” lesz.

A várakozás 1977-ig, mindennél jobban bizonyítja, hogy az USA a döntő tényező és az arabok is Amerikától várják a közelkeleti viszály megoldását. Anár Szádát a jövő évben kívánja leartani az Amerikához való átértelmezés további gyümölcseit. Minthogy további szíriai területek visszaszerzésére még várnia kell, most egyiptomi védnökség alatti palesztinai arab államot szeretne kapni, amelyet majd politikai fegyverként használhat fel Izraellel és az arab államokkal, de a nagyhatalmakkal szemben is.

Az arabok részéről csak az változott a helyzetben, hogy máris megindult a nyílt versengés a palesztinai „védnökségért”. Egyiptom és Szíria között. Ezért hívta össze Egyiptom e héten a Biztonsági Tanácsot, alváló, hazug vádak alapján, világosan megszerve az Izraellel kötött átmeneti egyezményhez csatolt megállapodást, az ellenséges propaganda és diplomáciai hadjárat becsületeséről. A kairói kormány az a lépése is igazolja, hogy az arabok szemében 1977 a „palesztinai év” lesz.

A várakozás 1977-ig, mindennél jobban bizonyítja, hogy az USA a döntő tényező és az arabok is Amerikától várják a közelkeleti viszály megoldását. Anár Szádát a jövő évben kívánja leartani az Amerikához való átértelmezés további gyümölcseit. Minthogy további szíriai területek visszaszerzésére még várnia kell, most egyiptomi védnökség alatti palesztinai arab államot szeretne kapni, amelyet majd politikai fegyverként használhat fel Izraellel és az arab államokkal, de a nagyhatalmakkal szemben is.

A FEHÉR HÁZ SZEREPE

Anár Szádát és Jászser Árafát, de talán még Cháféz el Ászád számára is fontos, ki kerül a Fehér Háza, milyen irányzata lesz az új kormány. Izrael számára ez a kérdés még fontosabb, mert pillanatnyilag annyira Amerikától függ biztonsága, nemzetgazdasága és helyzete a nemzetközi politikában, hogy az elnökválasztásnak döntő jelentősége van.

Ez a helyzet szabja meg az izraeli kormány legfontosabb feladatát az állam 28. esztendőjében. Vissza kell szerezni azt a teljes függetlenséget, amelyet az állam alapítói reméltek és hirdettek. A jom-kipurai háború nyomán kötött megállapodások, amelyek feljogosították Izraelt a nagyszabású amerikai segílyre, a hadsereg újbóli felszerelésére (az orosz háromszor szerelték fel Egyiptom és kétszer Szíria haderejét), valamint a kőolaj el-

vesztése, védelmi vonalak átépítése és hadikiadások által okozott veszteségek kárpótlására, lehetővé tette biztonságunk újbóli megalapozását, de óriási mértékben csökkentette gazdasági és politikai függetlenségünket.

Amerikában nem tudja senki, hogy a választások kit sodornak be a Fehér Háza. Az eddig ismeretlen Jimmy Cartert, a déli Georgia állam volt kormányzóját, aki váratlanul első helyre került a demokrata jelöltek között, vagy talán Izrael régi, hű barátját, Hubert Humphrey szenátort, aki csak a pártkongresszus döntésére vállalja a jelölést? Megválasztják Gerald Fordot, aki két év előtt, nem választások útján, hanem a Watergate botrány révén került a Fehér Háza, vagy pedig a republikánus jobbszárny jelöltje, Ronald Reagan lesz az új elnök?

A sajtó részletesen taglalja az elnökjelöltek minden szavát a Közelkeletről — és az amerikai zsidó választókhöz címzett Izrael-barát, vagy „kiegyensúlyozott” kijelentéseiket. Csak hogy az elnöki politika nem mindig követi a választási ígéretek pontos szövegét. Akárki is kerüljön a Fehér Háza, nem kétes, hogy az Egyesült Államok új elnöke — úgy, mint elődjei — a közelkeleti viszály megoldásának kísérletével kezdi külpolitikai lépéseit. Ezuttal pedig alighanem átfogó megoldásra fog törekedni, amelynek keretében előtérbe kerül a palesztinaiak problémája.

Szinte kétségtelen, hogy Henry Kissinger elhagyja a külügyminiszteri tisztséget — akkor is, ha Ford marad a Fehér Háza. A döntő politikai akciók ideje lejárt. A Szovjetunió imperialista politikáinak féktelensége erősebb magatartásra fogja készíteni Amerikát. Emiatt a State Department új vezetője valószínűleg arra fog törekedni, hogy kiterjessze Amerika befolyását az arab világban és még jobban kizorítsa onnan Moszkvát. Izrael monopóliuma, mint az USA egyetlen szövetségese a Közelkeletben, megszűnt és Washington bizonyára meekísérli, hogy Izraelt olvan külpolitikai célkitűzések elérésére használja fel, amelyek nem mindig egyeznek Izrael közvetlen érdekeivel.

Még nem némi időnk arra, hogy felkészüljünk erre a helyzetre és növeljük függetlenségünket. Csak több munkával, szerényebb életmóddal, a sztráikok, különleges pótlékok és a fekete tőke alvilági spekulációinak könyörtelen kiirtása révén tuthatunk olyan helyzetbe, hogy három havi „átmeneti segély” megtaadásá ne rendítse meg alapjaiban nemzetgazdaságunkat és szükség esetén szembe tudjunk szállni az amerikai „baráti presszó” ismerődszeivel.

Ezzel párhuzamosan az eddiginél sokkal határozottabb és erősebb módon kell hozzálatnunk a palesztinai kérdés izraeli megoldásához, mert az arabok máris mekezdik oly helyzet kialakítását, amelyben végül az u amerikai elnök is kezét nyújt Jászser Árafátnak és türelmetlen kényszerhelyzetbe hozza Izraelt a „zsidók háborúja”, a széthúzás és nemzet evéség hiánya. Árafáték malmára hajtja a víz.

Csak tölünk függ a veszély elhárítása. Ne arra spekuláljunk, hogy az USA új elnöke mit isér majd az amerikai zsidóságunk, hanem bizzunk Izrael csodás ereiben, amely 27 éven keresztül letetett, lehetetlen, páratlan, hátor kis országot!

TEL-AVIV MUZEUM

TEL-AVIV / JAFFA VÁROS oktatási-, ifjúsági és sport-osztály

KONCERTEK A TEL-AVIV MUZEUMBAN
(Szédrot Saul Hámelech 27)
SZOMBAT, 76. 5. 8., ESTE 8.30

PRO MUZIKA B'ISZRAEL ZENEKAR.
vezényel: DALIA ATLAS
Szólista: JUDIT LAZAROVITS — soprán.

Műsoron:
Vivaldi — 3. számú szimfónia,
Vivaldi — „Lidia” kantáta,
Respighi — régi dallamok, szvit és árai
Mozart — Motett, Bertan — „Egyszerű szimfónia”
KEDDEN, 76. 5. 11. ESTE 8.30-KOR

LENGYEL VERA ZONGORA KONCERTJE
Műsoron: Mozart — addagio (k. 540) varációk (k. 613),
rondo (k. 494), Avidon — Inventions (1973 bemutató),
Gilboa — Toccata (1975 bemutató), Bartók — Kolinda,
rondo és bulgár táncok.

Jegyek a múzeum pénztáránál és „Union”, Tel Aviv,
Dizengoff 118.

BÁT-JÁM • Zenekedvelők Köre
Zongora hangverseny a Ribak múzeumban.
május 15-én, szombat este

YAFIM BRAUNFMAN
(SZOVJETUNÓ)
a filharmonikusok szólistája.

Műsoron:
Bach, Beethoven, Berg, Bartók, Schumann művei.
Jegyelővétel: Ribak múzeum, telefon: 868645.
„Hájozém” és „Dina” jegyirodák.
Részletek: Spielmannál, 869897.

UJ OLÉKNAK!!!

REHITÉJ KÁDURI B. M.

FALISZEKRÉNYEK és HALCSZOBAK

Közöljük, hogy nálunk
20% engedményt kap
aját készítményű bútorokra,
a vám- és jövedékhiatal igazolásával

Jeruzsálem : Kores u. 6 Tel. 222767
Jeruzsálem : Jaffa u. 39 Tel. 227911
Cholon : Sokolov u. 8 Tel. 845333
Bné-Brák : Rabbí Akiba u. 16
Rechovot : Áchád Háám u. 22
Tel-Aviv : Herzl u. — Florentin u. sarok
Kámát-Gán : Jabotinsky u. 58 Tel. 729707
Asdod : Ezor Táásziáj 3. Tel. 3250
Petách-Tikva, Rechov Uzszikín 4, Rasseo ház mellett

JAWS
(ÁLLKAPOCS)

ROBERT SHAW • RICHARD DREYFUSS • ROY SCHEIDER FELLÉPTÉVEL.
RENDEZŐ: STEVEN SPIELBERG,
PETER BENCHLEY KÖNYVE ALAPJÁN
76. 5. 8., SZOMBATTÓL

Tel-Aviv, „ALLENBY” és „CHÉN” egyidőben •
Jeruzsálem, „CHÉN” és „ÉDEN” egyidőben •
„ÁRMON” — Haifa • „OROT” — Beér Séva

VEGYE MEG JEGYÉT ELŐRE.
Engedmények és meghívók érvénytelenek!

A film, melyet fiatal lányoknak meg kell nézniük!
Érzelmes, erotikus szerelmi történet, háromszög a szerető, az anya és leánya közt...

„THE LOVE AFFAIR”

„ŐSZI SZERELEM”

• ONELLA MOTTI
• GLEN LEE

ORSZÁGOS BEMUTATÓ 76. 5. 8., szombattól,
Tel Aviv „ROYAL” MOZI, 4.30 — 7.15 — 9.30
Rövidesen BEÉR SÉVÁN, „CHÉN” MOZI •
GOHAR FILM • SZINES • Csak felnőtteknek

Impresszáró: K. GINZBURG

bemutatója
dr. JOHANA NESTOR
osztrák követ védnöksége alatt.

PAUL HOFFMANN
Burgtheater Wien

SIGMUND FREUD
leveleiből, vallomásaiból és emlékeiből
olvás fel.

TEL-AVIV: Tel-Aviv múzeum, Recanati terem, vasárnap,
május 9., este 8.30-kor.
Jegyek: Union, Dizengoff u. 118. és a terem pénztáránál, az előadás estéjén.

HAIFA: Béténu, kedd, május 11., este 8.30 órakor.
Jegyek: Kupát Kártisim, Berwol utca, Haifa, telefon:
66 22 44 és a színház pénztáránál az előadás estéjén.

JERUZSÁLEM: Bét Háám, csütörtök, május 13., 8.30-kor.
Jegyek: Cahana, telefon: 22 28 31 és a színház pénztáránál az előadás estéjén.

Ofnát niba

divatáru előállítók és exportőrök rt.
Jaffa—Tel-Aviv 25,
telefon: 59555,
keres:

1. SINGER VARRÓNOKET
2. MINŐSÉGI ELLENŐRÖKET

Lehetnek nem szakmunkások, akiket kiképeznek az üzemben.
Kittűnő feltételek a megfelelőknek. Jelentkezés a fenti címen Szináj úrnál.

ROBEX
A legszebb ajándék

1976. V. 7.

165	55
99	25
69	15
165	45
135	30
99	25
129	45
89	10
165	45
169	30
165	45
17	8
49	10
89	35
69	10
69	30
80	10

BEN GURION ÉS A «SOLYMONK»

Irta: BARZILAY ISTVÁN

A teljes Erec-Jisráel követői és a kompromisszumra törekvő izraeliek viszálában érdekes jelenség alakult. A „solymonk” egyrésze, akiknek párt-törzskéi a Munkapártban és a Likudban egyaránt benne vannak, azt állítják magukról, hogy Ben Gurion tanítványai.

Valóban azok voltak. Ha nem is tanítványai, de neveltjei. Ben Gurion, szembefordulva a történelmi Mápáj hierarchiájával, kiemelt a fiatal tehetségek közül néhányat és maga mellé vette őket. Rájuk akarta bízni a jövő Izráel vezetését. Mose Daján, Simon Peresz, Gád Jákob, Jicchák Návon, Teddy Kólek, Chájim Herzog s más ragyogó, fiatal tehetségek sűrűleg forogtak Ben Gurion körül és tekintetük vezérlőnek. Amikor bekövetkezett a tragikus válság az „öreg” és pártja között, Ben Gurion azt remélte, hogy ezeknek a fiataloknak a segítségével sikeresen vívjátja meg csatáját az anyapárt ellen, amely a Pinchász Lávonnal szembeni harcában nem állt egészen a végsőkig mellette.

„Tul jó dolguk van a zsidóknak” — ilyen keserű megjegyzéssel kommentálta Ben Gurion 1965-ben az általa alapított új párt, a Rafi, általános meglepetést keltő vereségét a választásokon. Ben Gurion neve és a körje csoportosuló fiatalok tehetősége nem győzte le a Mápáj — ellenkezőleg, a Rafi mindössze 10 mandátumot kapott, szemben a Mápáj és a Mánám együttesen 53 mandátumával. Ez volt a Rafinak mint önálló pártnak, a pünkösdi királyiaság, mert 1967 júniusában, alig másfél évvel a választási vereség után, a Rafi többsége visszatért az anyapártba, ekkor lett Mose Daján hadügyminiszter és Simon Peresz közlekedési miniszter a nemzeti egységkormányban. Az agg Ben Gurion, aki mint korábban nyitotta meg a hatodik Kneszetet, nem sokkal ezután teljesen visszavonult a politikai élettől.

Ben Gurion politikai hitvallása a területi kérdésekben olyan mint vitott könyv: beszédei, cselekedetei mutatják, hogy az állam létrejötte és fennmaradása érdekében milyen messzemenő kompromisszumokra volt hajlandó. Már 1937-ben, amikor az angol kormány első ízben javasolta Palesztina felosztását arabok és zsidók között, a felosztási tervet támogatta, holott az az elképzelés elsmoritonán kicsi és életképtelen állam létesítésére vonatkozott. A Mátáté vídám-színpad „Chálukiádá” című keserű-humoros műsorában megállapította, hogy ez a terv zsidó államot javasol — Járkon folyó két partján.

Ben-Gurion mégis akarta, szemben az akkori ellenzékkel, a revizionistákkal, akik Jabotinsky vezetésével akkor már az „Uj sionista szervezetben” tömörültek, s szellemi örökségüket a Chéruv vette át, és a klacionisták jobboldali szárnyával, amely a Liberális Pártban folytatódik. A második világháború alatt Ben Gurion politikai bölcsessége az angol kormány Fehér Könyve elleni harcban s az azzal szemben alkalmazott taktikában nyilvánkozott meg. A Fehér Könyv, amely 1939 május 15-én jelent meg, korlátozta az aliját s a földvásárlásokat és tíz év múlva a angol mandátum megszüntését, valamint arab többségű Palesztina hátrahagyását ígerte.

Az angolok által akkor elképzel Palesztina nem sokban különbözött attól, mint amelyet most Aráfiát akar, mint amit a Palesztinai Felszabadító Szervezet hírhedt alapokmánya tartalmaz: „világi” állam, a felekezeti egyenlő jogával. Ben Gurion 1941-ben, a new-yorki Biltmore szállodában, meghirdette a felosztási programot, azaz, hogy a „sionista mozgalom célja zsidó állam létesítése Palesztina egy részében”. Akkor is az volt az alternatíva: a fenyegető arab többségű állammal szemben az állam felosztása. Ez a program valósult meg előbb az UNO 1947 november 29-iki elvi határozatában, majd 1948—49-ben, a függetlenségi háború fegyvertényeiben. S a hatnapos háború után, amikor Ben Gurion már visszavonult a politikai élettől, régen megbocsátva jobboldali ellenfeleinek, világosan kijelentette: „Jeruzsálem és a Golán fennsíkban kívül minden vissza kell adni”. Két évvel ezelőtt, a jom-kipuri háború évében, a Függetlenségi Nap előtt a tévé közvetítette az „öreggel” folytatott utolsó lakosság természetű szaporulatának mai arányai mellett, milyen állam lenne a „teljes Erec Jisráel”. A hatnapos háború után egymillió arab került izraeli ellenőrzés alá és ezeknek a körében a természetes szaporulat a zsidóknak a háromszorosa. Ha az 1967-es adatokat vesszük alapul, — már akkor kb. 1 millió 300 ezer arab volt ezen a területen az akkori 2 millió 300 ezer zsidóval szemben. A mai Erec Jisráelben körülbelül 3 millió zsidó él és több mint másfélmillió arab.

Vajon milyen nemzeti zsidó állam lenne az, melyben a lakosságnak több mint egyharmadát tennék ki az arabok? Ben Gurion még a kis Izráel biztonságát is féltette az araboktól. Nagy alijja nélkül nincs biztonságunk, — ezt hirdette haláláig. De nemcsak a katonai biztonság kérdése aggasztotta Ben Guriont. „A hatnapos háború — írja fenti zárójelében — és az általa előidézett demográfiai változások, még egy problémát okoztak, amelyet a nagyközönség még nem érez... ez a zsidó munka kérdése. A legsúlyosabb veszély előtt állunk, espedig, hogy a munka tíz—husz éven belül kifordul a zsidó munkás kezéből... s a zsidó nép visszaváltozik azzá, amilyenek Áchád Háám hatvan évvel ezelőtt látta, — kultur-kisebbséggé, amelynek ereje az agyában és a vagyonában van. De akkor már nem a miénk lesz a zsidó falu, amely maga végzi munkáját”.

A zsidó és dolgozó Izráelt akarta Ben Gurion. Nem a kormány politikai terveit keresztező települések létesítését, nem hátrányos felvonulásokat. Ha tehát az egykori Rafi tagjai, akik akár a kormányban, akár a Likudhoz tartozó újszülött „Néppártban” tevékenyek annektálat, valamint minden áron és mindenkiell ellenszögülve településeket erősözkolnak ki, nem mint Ben Gurion politikai végrendeletének végrehajtói cselekszenek.

A történelem tesz majd igazságot: a Mester, vagy egykori neveltjei jártak-e a helyes uton.

Izráel pillérei

Ráchel, a tanárnő a Merkáz Klitá ulpánjában, természetesen szábrá. Magas, egyenes dereku, szép asszony, fejfel kiemelkedik a többiek közül. Az első héber nyelvlekké után, amikor az osztály tudásából ennyire már telt, tőle is megkérdeztük: hol lakik? Ő, csak egy faluban — mondta. Nem városban. Nem hallottunk róla. Mi a neve: Kfár Vitkin.

Aztán megtudtuk, hogy négy gyermek anyja — amikor már ezt is megérthették héberül. Lassacskán, elejtett szavakból, magyarázatokból, megtudtuk, hogy a nagyobbik fia tényleges katoná, a férje pedig, aki tartalékos ezredes, pillanatnyilag szintén katonai szolgálatot teljesít. Hogy emiatt sok a dolga otthon.

Egy nap énekelni tanultunk. A jövő évről, amikor már nem lesz egyéb gondunk, mint ülni a verandán és számolni a madarakat. Ráchel a lehető legegyszerűbb szavakkal és nemzetközi kifejezésekkel, egyben pedig mikivál magyarázta a szöveg értelmét. „Ez optimista ének!” — mondta.

„Meglátod majd, meglátod majd, milyen jó lesz a jövő, a jövő esztendőben” — futjuk a refrént, s akkor, mert ennyit már tudtam, nagybúszkán utnak eresztettem egy szellemeséget.

— Ugy gondolom, hogy ez a Szochnut éneke az új olék számára!

Többen nevettek, ő is elmosolyodott. De aztán gondolatot valamit, mert oktató arca hozzátette:

— André, nem csak az új oléknak, nekünk is szükségünk van optimizmusról!

Ekkor már én is elkomolyodtam.

— Tudom, Ráchel — mondtam, s igyekeztem nyelvi eszközök hiján, pusztán arckifejezéssel értesére adni, hogy csakugyan tudom, s a vicc nem felszínességem bizonyítéka.

Később Kábálát Sábátot rendezett a Merkáz Klitá. Ráchel, aki feltételezésem szerint a női élet leghosszabb évtizedében járhat, mármint harmankilencedik és negyvenedik születésnapja között, aki mint már mondtam még gyermek anyja, férje 67-ben Jeruzsálemben súlyosan megsebesült, s behívott tartalékosként sokkal többet hiányzik otthonról, mint más, a nagyobbik fia szintén katoná a Szinájban, Ráchel úgy járta a kórtáncot, hogy sok ifjú olé megirigyelhette volna.

A férje egyébként közvetlenül purim előtt jött haza. Látszólag őt is megismertük, mert ott volt a purim-bálon.

— Ez a viking, ez a férje? — kérdeztem egy kollégától.

Resteltük állandóan bámulni őket, akik fejfel kiemelkedtek a többiek közül, az egyenes dereku, magas szépasszonyt és a még nála is magasabb szálás férfit, vörhenyes-barna szakállával és égszínkék szemével. Titokban még is minduntalan őket lestük. Remélem, nem vették észre, bár nem vagyok benne bizonyos. És mégis, egyikük sem volt képes levenni róluk a szemét, róla, akit ismertünk, de élete párjának oldalán látva őt, most már még jobban ismerni vélünk, hogy a férfiről, akiről — ha nem tudom, hogy kicsoda —, megessküdtem volna, hogy egy nagy óceánjáró biztoskezüli és rettenthetetlen kapitánya.

Ugy éreztem, hogy eltörpülök mellettük. Amivel nem azt akarom mondani, hogy szerintem minden szábré cleve jobb a nem itt nevelkedett embereknél. De tény és való, hogy ez az emberpár megtestesített valamit a számunkra, ami magasabbrendű mindennél, amit eddig ismertünk. Azokat az embereket, akik megteremtették a modern Izráelt, s akik Izráel voltaképpeni pillérei. Természetesen te-

kintet nélkül arra, hogy — mint ők — fizikai-lag is, vagy — mint sokan mások — csak képzetesen emelkednek ki egy egész fejjel a kicsinyességek világából.

Jártam azóta kibucban is és mosávbán is, ebben a sajátos izraeli világban, amely páratlanul egyedülálló az egész világon és ezeket a páratlan embereket termeli ki magából. Igyekeztem feleletet találni a minduntalan feltett sztereotip kérdésre: hol jobb? A kibucban, vagy a mosávbán? Azt hiszem azonban, hogy erre a kérdésre nem is lehet választ találni. Kinek-kinek az alkata határozza meg, hogy hol érzi jobban magát. A kibucban az élet sok szempontból kényelmesebb, nincsenek egyéni gondok. A mosávbán több a lehetőség az individuális sikerélményre. Ezzel szemben, az egyéni kockázat és az egyéni felelősség is nagyobb. Persze az egyéni haszon is. Kfár Vitkin mosáv. Ma már tudom amit Ráchel annak idején elhallgatott, hogy Izráelben mindenki ismeri Kfár Vitkin nevet. Az ország egyik legrégibb és legazdagabb mosávia. Mellesleg én ilyennek képzelem el a földi paradicsomot.

Előbb csak ugy nézelődünk Kfár Vitkinben. Aztán végigjártunk néhány gazdaságot, a Ráchelét is beleértve. Bevallom, megröbáltam összeszámolni, hány fejtőshene van, de nem sikerült. Belezavarodtam a számolásba. Másodsorú is találkoztunk a vikinggel (bocsánat, én már csak így nevezem). aki tartalékos ezredesként sokkal több katonai szolgálatot teljesít egy évben, mint az általa nevelő, s aki ottiartunkkor vasvillával állt a pulykafarm kellős közén, az eséseket készítette. Bárki külföldi valószínűleg héresnek nézte volna, ha nem tudja róla, hogy a ház ura, s ha nem tudja, hogy Kfár Vitkinben nincsenek béresek.

A klubban végül találkoztunk Eliza névvel is, aki a huszas évek végén alijázott Romániából, s aki mesélte, hogy amikor ő idejött, egyetlen szál fa, egyetlen ház sem volt ezen a tájon, amely ma valóságos földi paradicsom. Esténként féltek átmenni evik crihól a másikba. Mi már csak Kfár Vitkin gazdaságát vehettük számba. Mert nagyon ezade. Gazdák és búszké, de sohasem hívakodó emberek lakják.

Két nappal látogatásunk előtt volt a Mászádá hegyen az ideil bár-micvá ünnepe. Ráchel is ott volt, bár-micvá volt a lánya. Visszatérve a Mászádá mai szimbolikáját mesélte. Hogy minden megemlékezés lényege: „Soha többé nem lesz új Mászádá, Izráel népe él!”

Kfár Vitkinben ismét erre gondoltam, miközben messziről néztem a vikinget, amint etette a pulykáit.

— Ráchel, szeretném megérni mindazt, amit gondolk aról, amit itt láttam — mondtam Kfár Vitkinben a tanárnőnek. — De nével. Rendben van?

— Mármint az én családnom nevével? — kérdezett vissza, s még csak nem is csodálkozott. Mondtam, hogy igen, s ő helyben hagyta: — Tessék!

Mint hogy felhatalmazott rá, így hát kiirhatom a teljes nevét: Ráchel Gál. (a névrokonság pusztá véletlen). Szülei még az első világháború előtt alijáztak Oroszországból, s a vitkini mosáv alapítói közé tartoztak. Naponta kétszer teszi meg az utat autójával Kfár Vitkin és Or Akiva között, ahol az ulpánban tanít, valószínűleg főleg hivatásértérből, mert anyagilag alihá szorul rá a fizetésre. S hogy mennyit dolgozik, azt elképzelhetl valaki, akinek sejtelve van az intenzív állattenyésztés és mezőgazdálkodás munkajényéről 30 dunam földön, kizárólag a család munkarejével.

GÁL ANDRAS

Különvélemény

A Münchhausen — módszer

Irta: KRRMEL JOCHANAN

Olvasóim egyrésze talán még emlékszik gyermekkorából Münchhausen báró fantasztikus alakjára. A mesebeli báró egyik legismertebb „kalandja” az volt, amikor az a veszély fenyegette, hogy elsüllyed a mély és feneketlen mocsárba. Hogyan menekült meg Münchhausen báró a biztos pusztulástól? Nagyon egyszerűen. A hajánál fogva kiemelte saját magát a mocsárból és minden rendbe jött.

Nos, gazdasági helyzetünknek ugyanez a Münchhausen-féle trükk a gyógyszer. Nekünk, izraelieknek, bármilyen erőfeszítés árán a hajunknál fogva ki kell húzni magunkat abból a veszélyes ingoványból, amelyben nemzetgazdaságunk leledzik.

Münchhausen báró mesebeli kalandja és a mi tényleges helyzetünk között azonban — szerencsére — döntő különbség van. Az, hogy valaki megragadja a saját hajfűrteit és így kihúzza magát (még hozzá, ha jól emlékszem, lovastól) a mocsárból, az persze teljesen lehetetlen és csak a mesékben fordulhat elő. Viszont az izraeli gazdasági élet igenis képes saját erejével megszabadulni a legfőbb és legutóbb bajától. Valamennyiől persze nem, de nincs is a világon olyan ország, amely ilyen téren baiok nélküli lenne.

Amellett még semmiféle csodára sincs szükség. Az, hogy mit kellene ilyen irányban tenni, csaknem köztudomású, jóformán vitán felül áll. A kérdés csak az, hogy megevan-e az akaratunk, az erőnk ahhoz, hogy mindent megtegyünk.

Hogy meltek a legfőbb bajok, azt mindenki tudja, és így a rend kedvéért csak távirati stílusban említem őket. Helvezünk hasonló éav erején felül élő családok: sokkal több a kiadás, mint a bevétel, és a különbözetet kölcsönökből fedezzük. Ez persze eladósodáshoz vezet. Az ország valuta-tartalékai csökkennek. Az infláció növekszik, és ha így megy tovább, a munkanélküliség elkerülhetetlen. Mindez persze veszélyezteti életszínvonalunkat.

Van persze egy gyógyeszer, amelyet lépten-nyomon adatainak nekünk espedig, hogy huzzuk össze a nadrágszíjat és csökkentjük az életszínvonalat — saját elhatározásunkból, még mielőtt erre kénytelenek lennénk.

Hogy egy ország életszínvonalá magas-e vagy alacsony, az persze nagyon relatív dolog. A mi esetünkben például — hogy egy százalékos példával éljek — jelentős különbség az, hogy a mi életszínvonalunkat a svédékelve, vagy az indiaiakéval hasonlítjuk össze. A svédékelv nyilván még nagyon messze vagyunk, az indiaiakhoz képest még a szociális esetek is milliómosok nálunk.

Azok, akik az életszínvonal csökkentésének a szószólói arra hivatkoznak, hogy ez az utóbbi néhány évben nagyon megnövekedett. Nem a saját munkánk eredményéből és — ahogy a jeruzsálemi egyetem tudós professzora írta néhány héttel ezelőtt —, alábbián véve semmi rossz sincs abban, ha visszatérünk, mondiuk, az 1969-es életszínvonalhoz. Akkor sem éltünk olyan nagyon rosszul.

Ez igaz, Lakosságunk jelentős része kénes lenne még jobban összehúzni a nadrágszíjat, anélkül, hogy nagyobb hája történe azonkívül, hogy le kellene mondania néhány dolgról, amit az utóbbi években megszokott.

Ez azonban nem olyan egyszerű. Aligha hiszem, hogy ez súlyos társadalmi megrázkódtatások nélkül lehetséges lenne. Az egyének, akár a társadalomnak, hasonló a tulajdonsága. Felfelé ievésznek, utóbb is utóbb eredmények felé. Az senkit sem viasztal, hogy bőven vannak, akik rosszabbul élnek nála. A tekintetér azokra irányítva, akiknek az életszínvonal az övé fölött van. Svédország példa a számunkra, India nem. Az utóbbi hetekben pontosan láthatuk, micsoda ellenállással találjuk maunkat szemben, ha csak egy fikarcnyit is el akarunk venni valamilyen réteztől. Abból, amit eddig már elért.

Kérdéses csak az, hogy van-e ezen kívül más megoldás is. Kétszámítanival van, bár azt sem könnyebb megvalósítani.

Valahá kantom egy új tanácsot, amely úgy szót, hogy ha nem tudok kiünni a tövedelmemből, akkor a megoldás nem takarékoskodni, hanem, hogy többet kell keresni. Az izraeli gazdasági válság számára is ez a nadrágszíj meghúzásának az alternatív megoldása.

Minden szakember egvet ért abban, hogy ha a termé-kénvséget Izráelben harminc százalékkal emelnék, a bairánk túlnyomó többsége rendeződne. Móduknak lenne saját erőnk-ből biztosítani jelenlegi életszínvonalunkat, sőt talán még magasabbat is. Akárhogy is vesszük, jogunk van segélyt kérni katonai kiadásainkhoz és az alijia befogadásához, de az életszínvonalnak azonban saját munkánkkal kell alapulnia.

A termé-kénvség felemelése harminc százalékkal egyáltalán nem lehetetlen feladat. A magas életszínvonalu nyuaiti államokban a termé-kénvség több mint harminc százalékkal magasabb, mint a miénk. Csak meg kellene valósítani néhány természetesen látszó dolgot. Ha valakinek például a napi munkaideje hét óra, akkor a munkahelyén tényleg hét órát dolgozzon és nem hámat, vagy négyet. Gyárak sokaságában csak egy műszakban dolgozzanak, miközben a drága gének naponta tizenhat órát állnak kihasználatlanul — és így tovább.

Ennek eléréséhez persze elsősorban az szükséges, hogy szándékosan és tervszerűen előnybe részesítsék a termelő szektort. Hogy érdemes legyen a termelő munkában dolgozni. Addig, amíg éppen a termelésben dolgozni a legkevésbé kifizetendő, nincs remény arra, hogy saját erejünkkel megoldjuk a bajokat.

היטי רומי
יבוא רומי
רחוב ז'בוטינסקי 36 רמת גן

ROME

A színes katalógushoz minden szép. Jöttön, nézze meg magukat a bútorokat, amezek nálunk, a kiállításon úgy vannak elrendezve, mint otthon. SZALONOK, HÁLÓSZOBÁK minden raktárról.

NAGY ÉLELMISZERÜZEM
A BEN-GURION REPULÓTERÉN
KERES GYAKORLOTT

CUKRÁSZT

● Csak régi szakemberek jelentkezzenek írásban: Ben-Gurion repülőtér, POB. 22, — vagy telefonon 9—15 óra között: 97 13 97

SILBERSTEIN KLÁRINAK és SMUÉLNEK
művirág üzemük nagyobbítása
és Tel-Aviv, Allenby 11. szám alá
költözése alkalmából
MELEG SZERETETTEL
GRATULÁLNAK
AZ ÜZEM DOLGOZOI

HOTEL
„Gánai Chámát”
Tibériás (****)
A LEGNAGYOBB
SZÁLLÓ A VÁROSBAN

KERESÜNK.
● **VENDÉGFOGADÓ**
● **TISZTVISELŐKET**
● **SAKÁCSOT/MŰT**
● **diétás/diabétikus**
● **konvhába**
● **CUKRÁSZT**
● **SEGÍTSÉGET**
● **a főszakács mellé**
● **ÉLETMENTŐT**

Bentlakási lehetőség

Jelentkezés telefonon az igazgatónál, vagy az igazgatónál, telefon: 067 - 22890, vagy írásban.

Jelentkezni lehet a szálló képviselőjénél, Tel Avivban, keddi napokon d. u. 4—6-ig, a Hááráchá Btkibucim irodájában, Allenby 100, Tel Aviv.

LONDONI JEGYZETEK

NEM SZÁRMAZOM A KAZÁR KÁNTÓL

ARTHUR KOESTLER ÚJ REGÉNYE NYOMÁBAN

Nagy Károly óta a zsidó-török törzs, ahogyan Koestler Arthur „kereszteli” el regénycímében, a „Tizenharmadik törzs” elmélete és valljuk be, inkább legendája fel-felbukkant színes fantáziával rendelkező történészek, tudósok kutatásaiban. A magyar-zsidó származás, Londonban élő nagy író felfedezésére és ambícióit is megragadta a „kazár” tézis és erről szóló regényes értekezése világraszóló szenzációt keltett, amióta kiadta. Hútháson a piacra dobta jó pár héttel ezelőtt. Mintegy huszonegy könyve közül ezzel érte el a legnagyobb érdekfeszítést, amely biztosítja számára az utolsó évek leggazdagabb könyvsikerét.

A kazárok a Kaukázus és Volga között éltek a VII. és X. század között; kulturájukról, társadalmi világukról vajmi keveset tudunk és az archeológia lélel sem vetnek fényt a nép életére ott a Fekete- és a Kaspi-tenger között.

A földrajz valóban arra oktat minket, hogy a kazárok országa a bizánci keresztény birodalom és a muzulmán nagyhatalom között volt. A vad sztyeppék országait, hegyes-völgyes tájain a kazárok megszigorított jelölöket közeledő és távolodó nomádokkal, közöttük a magyar barbárokkal. A népek eszevesztetten menekültek e tájon keresztül a Gobi sivatagból világ-hódító utra a hőmöggyő tatárok elől.

Azt is tudhatjuk, hogy a kazárok, ellenállva a kelet-római kereszténység és a muzulmán Allah csábításainak, függetlenségük megőrzése érdekében a zsidó vallásra tértek át. Dr. Antal Bartha marxista történész írta: A judaizmusra való hivatalos áttérés meglepetésén érte a történészeket, hiszen a kazárok az üldözött judaizmustól nem várhattak politikai erőt, támogatást és tudhatták, a zsidókat mindenütt üldözik és megalázzák. Az áttérés 740 körül történt és a kiváló író az a kérdés izgatta, hogy mi történhetett a zsidó kazárokkal, miután birodalmuk megszűnt a XII. vagy a XIII. században.

Koestler szerint a zsidó kazárok eljutottak Krimbe, Ukrajnába, Magyarországra, Lengyel-honba, megtelepedtek egész Kelet-Európában. Nem kélekedik levonni a következtetést, hogy Kelet-Európa zsidósága tehát, beleértve a mi generációnkat is, nem semita, hanem kazár származású. Fantasztikus, vakmerő állítás, ahogyan a Tizenharmadik törzs írója kitérve történelmi montázsát, meghirdeti, hogy az európai zsidóság elődei nem a Jordán, hanem a Volga mellől érkeztek Európa országába. Őseink nem a Kánaán bibliai táján születtek, hanem a Kaukázus hegyei és az körülvevő sztyepei nomád pásztorai elhagyott települései között. Tehát a kaftános, lengyel zsidó Sálom Aléchem, Chagall, a német asszimiláció zsidója, a nagy Heine, a francia Anatole France származásilag közelebb áll az ugynevezett árja genetikához, a hunokhoz, a magyar „honfoglaló” törzsekhez, mint Ábrahámhoz, Izákhhoz és Jákobhoz. Ezért hát hiába üldözték, evikolták, kínzótták a „kazár-árja-hun” stb. származású zsidókat az antiszemizmus máglyáin, az áldozatok nem voltak semiták és a gyilkosok rossz helyre dobták a gyűlölet égő fátylát... Micsoda vicc és tragikomédia ez a történelemnek, ahogyan a nagy író könyvében a világ közvéleménye elé tállja fantáziájának történelmi elméleteit. Az asszimiláció híveként Koestler újból megismétli, hogy az asszimilált magyar, német, lengyel, francia, angol zsidó inkább hasonlít a nemzetek főhöz, mint a „tradicionális” zsidó képéhez és

csak az Izraelben született szábra az „igazi” zsidó és az évek múlásával ez teljesen különböző fog az európai zsidótól. Ebben az egy dologban egyetértünk Koestlerrel és az izraeli-gáluti nevelés lesz hivatva ezt a különben természetesen kialakuló problémát megoldani a zsidó nép egységének további megőrzése védelmében.

Nem kétséges, hogy történelmileg lehetséges volt: több mint legenda, hogy a honfoglaló Árpád egyik felesége kazár származású zsidó asszony volt.

A kazár történelméről több tanulmányt olvastam évtizedekkel ezelőtt. A német történészek szerint az áttérés csak a birodalom élén álló fejedelmekre—királyra és az udvar előkelőseire vonatkozott és ha tekintetbe vesszük a VII.—X. század társadalmi rendszereit, ez a legvalószínűbb. Ezek szerint Arthur Koestler téziséit köveve kitarok amelltt, hogy a judaizmusra való áttérés a kor társadalmi architektúrája szerint, nem érhető el a sztyeppéken vándorló juhászokig, vadász népséghez. Felteszem a kérdést magamnak: En, Erdőházi Hugó, Közép-Európa zsidója, hercegi, főúri származással dicsekedhet? A szatmári rebe elődje a X. századból, melyik kazár herceg volt a Kaspi-tenger partjáról? Kísinyev kaftános zsidóinak ősei kazár nők csókjaiknak eredményei?

A nagy író az utolsó tíz évben messze került halhatatlan regényétől, a Sötétség dőlben (Darknes At Noon) című ragyogó alkotásától. A filozófia, tudomány, csillászati, archeológiai rejtelméből bányászott ki meglepő, fantáziát felgyújtó részleteket és azok köré fonta írói témáit, megörökítve a tudományos világra realizmusát, de mindig lelkesítve az irodalmi esztétákat, akik hajlandók meghocsátani a ragyogó regényírónak tudományos botladozásait.

Kazár birodalom a bizánci és muzulmán „imperialisták” között... mindegyik követeli, hogy beolvadjon vallásilag, társadalmilag. Az akkor „harmadik világ” képviselő „szegény” kazárok a judaizmust választották, hogy elmeneküljenek a vallási felsőbbség hódító veszélyeitől... Milyen mainak hangzik ez az országmentő politika, milyen izgalmas a X. századból előhívásznai a „harmadik világ” mai frazeológiáit...

Van azonban ennek a koestleri gondolkodásnak részve is, ha a tudósok és történészek nem is veszik nagyon komolyan. Koestler a judaizmus hitelt, történelmi erejét akarja támaszni. Nem kevesebbet szeretne Európában meghirdetni, minthogy a judaizmus fiai és történelmi üzenete illúzió alapszik, törzsi lojalitás érzéséhez anellál az ugynevezett „kiválasztott nép” legendáinak nevében.

A judaizmus filozófiájának és humánumának nevében szólnának meg hát tudó lelkésztoraink, a rabbi, szálljanak vitába Arthur Koestler áltudományos filozófiájával, de nem írói tehetségének alapjaival.

A maasz részéről világosan leszögeztem, nem vagyok kazár, nem származom hun családból, nem hiszem, hogy a kaspi sztyeppéken láttak meg őseim a napvilágot, — zsidó vagyok és ha az antiszemiták ez jó, semita származásomra büszke vagyok...

A kazár kán, kétem, hogy apát, anyát, ősképet adott nekem, érte meg ezt Arthur Koestler, a nagyszerű magyar-zsidó származású angol író is. ERDŐHÁZI HUGÓ

«A HIVŐK TÖMBJE»

(NEWSWEEK) — A Nyugati Partvidéken alkalmasint Kirját Árbáa a legmagányosabb hely. Szögessdróttal, reflektorfényvel és fegyveres őrkkel körülvéve, a zsidó település idegen jelenlétnek tűnik Hebron bejáratánál, amelynek városi választásain a palesztin nacionalisták a mult héten elsöprö győzelmet arattak. A bunkerszerű, vastag védőfallal körülvett, apró ablaku lakóházak belsejében az 1400 zsidó telepes, mint egy ostromolt sereg, dacosan néz szembe a jövővel. „Minden választás azt mutatja, hogy valahányszor szavazni enged a ember az arabokat, mind szélsőségesebb nacionalistáká válnak”, — mondta a 36 éves Jigál Klein, a közösség egyik vezető embere. „Zavaros idök jönnek”.

Kirját Árbáa — valóságos kis erődítmény — egyike a 62 zsidó településeknek, amelyeket 1967 óta építettek volt arab földek a Nyugati Partvidéken, a Golán fennsíkon és a gázai sávban. Mint sok más települést, Kirját Árbáát is a Gus Emunim (a HIVŐK TÖMBJE) építette, a szupernacionalista csoport, melynek elnökét szandéka megtartani minden földet, amely valaha része volt a bibliai Izraelnek. Kirját Árbáa pusztá léte döntő tényezője volt a palesztin nacionalisták mult heti elsöprö győzelmének Hebronban. „A település túrhellenül irritálóvá vált”, jelentette ki nemrégiben a baloldali Achmed Hamzi, röviddel az előtt, hogy az izraeliek Libanonba deportálták.

A földet, amelyen Kirját Árbáa áll, arab tulajdonosaitól kobozta el az izraeli kormány. Az építkezési és karbantartási költségeket Jeruzsálem és magán-adakozók fizették, közöttük állítólag számos gazdag amerikai és Meir Kahane, a militáns new-yorki rabbi. A 245 főleg fiatal orthodox családot, amelyek ott élnek, saját militáns nacionalizmusukon kívül, saját anyagi előny késétetett telepedésére. Jövedelmét adót nem kell fizetniük. Lakbériük szubvencionálva van: két hálószobával rendelkező lakásukért mindössze mintegy 20 dollárt fizetnek havonta — a jeruzsálemi lakberek egyharmadát. Ennek ellenére, a lakosok elégedetlenek; panaszzalják, hogy a kormány halogatta 400 lakáségség befejezését, amelyek 1972 óta vannak üreslőfélben. Mondja Arje Rosenberg, a település egyik szövívője: „A kormány nem hagy bennünket élni, mi

meg nem vagyunk hajlandók meghalni”. A telepek élete Kirját Árbáában bizonyos vá. „Idekinn az ember uttöröknek éri magát”, mondja Jigál Klein felesége, Pamela. Egyetlen üzletük egy parányi fűszerkereskedés, melynek árai 20—40 százalékkal magasabbak, mint a tulajdonképpeni Izraelben. Kirját Árbáának még egy benzinkútja sincs a százegy-néhány férfi és nő számára, akik autójáknak be dolgozni a 28 mérföldnyire fekvő Jeruzsálembe.

FEGYVERES POLGÁRÓRÓK A nyolc év alatt, amióta Kirját Árbáa fennáll, korántsem javultak meg a kapcsolatok a zsidó telepek és arab szomszédok között. Zsidóknak, akik egyedül merészkednek be Hebronba, számolniuk kell a kockázattal, hogy arab gyerekek kövel dobálják meg őket. És amikor a kirját-árbái asszonyok csoportja, fegyveres férjeik kíséretében bevasárlás expedícióra megy Hebronba, az arab hősök gyakran leuazzák orruk előtt a rollót. A zsidó telepek „rossz szomszédok” politikával reagálnak. „Az arabok csak az erőszak nyelvét értik”, mondja Rosenberg tanácsos. A mult havi nyugati-parti zavargások tetőfokán egy kirját-árbái fegyveres nőtörzscsoport támadásra idomított kutyákat szabaddított rá a tizenéves arab tüntetőkre. És ráadásul a különítmény összeverte Muhammed Ali Dzsbábi polgármester fiát — ez naoyban hozzájárult a palesztin nacionalisták elsöprö választási évzelméhez.

A napokban az izraeli kormány beható vitát tűz napirendre az elfoglalt arab területeken létesített, vagy létesítendő zsidó települések kérdésével kapcsolatban. Simon Peresz hadügyminiszter, az erős kéz politikájának híve, hangsúlyozza, hogy a már létesített települések egyikét sem fogják feladni semmiféle béke-megegyezés keretében. A Gus Emunimnak ambiciózus tervei vannak 100 további telepítés létesítésére, és első lépéséül nagy szabású menetelet szervezett Jerichóba. Az a fény, hogy a tüntetés utabb erőszakos ellenintézkedéseket provokálhat, egyáltalán nem zavarta a „hivők tömbjét”. A csatlakozásra fel-szólló egyik hirdetésül így szólt: „Feltérjük a fegyverek és hámszerek tulajdonosait, hogy hozzák azokat magukkal”.

KI A ZSIDÓ?

Márk Ázbel professzor moszkvai lakásán kétnapos szemináriumot tartottak a jeruzsálemi Héber Egyetem 50 éves fennállásának megünneplésére. A tudományos szeminárium résztvevői már több mint egy éve, minden hónap első vasárnapján, más-más témáról értekeznek. Több, mint 50 résztvevője van ennek az összejövetelnek, többek között Charkovból, Tállinból, Vilnából és más városokból is eljőnek meghallgatni az előadásokat, amelyen amerikai vendégek és külföldi újságírók is résztvevnek.

A szeminárium vezetője Márk Ázbel professzor, fizika és matematika tanár, 1932-ben született Moszkvában. Felesége és lánya Izraelben élnek, ő maga 1971-ben kért álljta-enevedélyt, amit ezidáig nem kapott meg. Három évvel ezelőtt a tel-avivi egyetem nyilvános rendes tanárá nevezte ki. Az utóbbi időben a KGB emberei egyre nagyobb nyomást fejtettek ki rá, főleg a szeminárium megtartása miatt. A több közlőjük kivonatosan Ázbel professzor előadását, amelyet hangfelvétel készütléről sugároztak a szeminárium résztvevőinek, miután a professzor előzőleg a hatóságok letartóztaták. A szovjet zsidókért küzdő közéleti bizottság tudós-csoportja tette közzé az előadás teljes szövegét, amelyből közlőjük az alábbi részletet.

— Edáig ez segített a zsidóságnak fennmaradni a diaszpórában és szélsőséges különlegesége sem értett, hogy megtalálja helyét más népek között és minden civilizációban. Ma a helyzet teljesen megváltozott: megalkult Izrael, a zsidók megértették, hogy csak saját államuk biztosíthatja fennmaradásukat és meg kell érteniük, hogy az állam fennmaradás csak saját erejükkel biztosíthatják. Ennek érdekében Izraelnek kell betölteni azt a szerepet a

történelmük ellenére is. — Már Mózes idejében is megmaradtak azok, akiket semmiféle savargatás, vagy csalétek nem tudott meggyözni arról, hogy más néphez csatlakozzanak. Száz- és száz nemzedéket át kiválasztottak a „rettenthetetlenek”, akik hajlandók voltak megvédeni egységüket, individualitásukat... Hol találhatók ma azok, akik mindennél jobban értékelik gondolatok szabadságát, akik tiszteletlen tartják az őket meghélyezőket, — a profétákat? Ugy tűnik, a zsidó sors abban hasonlít, hogy különböznek másoktól és egvmástól is (három zsidónak gtváleménye van), például Mózes, Jézus, Marx, Einstein és Freud. Talán innen ered a zsidók ereje, rettenthetlensége és elvhűsége.

— Edáig ez segített a zsidóságnak fennmaradni a diaszpórában és szélsőséges különlegesége sem értett, hogy megtalálja helyét más népek között és minden civilizációban. Ma a helyzet teljesen megváltozott: megalkult Izrael, a zsidók megértették, hogy csak saját államuk biztosíthatja fennmaradásukat és meg kell érteniük, hogy az állam fennmaradás csak saját erejükkel biztosíthatják. Ennek érdekében Izraelnek kell betölteni azt a szerepet a

STOCKHOLMI LEVÉL:

ISMÉT INGMAR BERGMAN

Az a botrány, amely Ingmar Bergman körül járdósított el Svédországban, sok fejfőrtést okoz a Palme-kormánynak, mert a külföldi éles bírálatát váltotta ki a választások előtt. Egy politikai párt nem járhatja le magát annyira, mint Olof Palme pártja. Ingmar Bergman tehát elhagyta Svédországot — vagyis „jeridázott”. Előzőleg nyílt levélben búcsút mondott az országnak, amelyet annyira szeretett és e levélben megmagyarázta lépésének indítékait: „Az adóhatóság fejébe vette az ő lehetetlenné tételét. Előbb a Nemzeti Színházban folyó próbáról történt botrányos elővezetésével, ami idegösszeroppanást szerzett neki, majd kunceszerű alkudozás jogi képviselőjével. Az egészből az adóhatóságok presztizskérdést csináltak. A bürokrácia, amely ezt iránygálja, csak egy galoppírozó rákfenehez hasonlítható.

Ilyen és hasonló stílusban I. B. egy teljes újságoldalra szabadjárta engedni érzelmeit és mindenről leszedi a keresztívzet, ami a rendszerrel kapcsolatos. Így az országos sajtószervezet lapját, az „Aftonbladet”-et, amely őt támadta és helyeselte az ellene folyó kampányt — egyszerűen szennycsatornáknak nevezte.

I. B. ezen megállapítását magam is szívesen aláírom, mert az Aftonbladet nemcsak szennycsatorna, hanem sötét antiszemita lap, amelyvel a szociáledemokrata sajtószervezet dicsekedhet. Ez a lap a háború alatt Hitler szöcsöve volt. Csak 1956-ban vette meg a svéd sajtószervezet előző tulajdonosától és antiszemita folyamatosságában nem történt megszakítás. Minden, ami jó, az a Szovjet és Áráfát. Minden, ami rossz, az Amerika és Izrael. Hitvallásához híven az Aftonbladet most cikksorozatban „leplezi le” Ingmar Bergmant csecsemőkortól visszamenőleg.

I. B. azt is közli nyílt levélben, nincs kizárva, hogy majd egyszer vigjátékot ír az egész gyűről és idezi Strindberget, aki, mikor egyszer feldühítették, ezt mondta: „Ügyelj, te nyomorult, majd találkozunk a következő szindarabomban”.

Ingmar Bergman pillanatnyilag Hollywoodban tartózkodik, ahol Dino di Laurenti világhírű filmproducerrel tárgyal előkészütl alatt álló „Kigyótojás” c. filmjéről, mely a náci időkkel foglalkozik és részben Berlinben készült el. Ingmar Bergman nyomában a világhírű filmszínész, Bibi Andersson is „jeridázni” készül. Őt I. B.-vel egyidejűleg nemcsak elővezették, de másfél napig fogva is tartották — szintén adóügyben.

Megszólaltatták a tévében Olof Palme miniszterelnököt is az ügyről. A maga angolna módján ki is siklott a kínos interjúból, mert azt mondta,

hogy teljes megértéssel van I. B. iránt, akik barátjának nevezhet és megérti, hogy egy ilyen finom művészlelek érzékenyebb bizonyos történésekre szemben, de reméli, hogy minden rendjében I. B. körül és rövidesen visszatér Svédországba. De Olof Palme egy szóval sem említtette, hogy mégis ő a feje minden adó- és rendőri háloságának, tehát saínálkozása — pusztá álszentekedés.

Itt van továbbá Astrid Lindgren gyermekíró nő esete, akinek könyveit és az azokból készült filmeket a világ minden részén olvassák és játsszák. Multévi kétmillió jóvedelme után 85 százalékos adó helyett annyit követelnek tőle, hogy abból 102 százalékos adó lett. Ebből Astrid Lindgren „Pompeppossa” címen mesét írt, ami nagy ribilliót keltett bel- és külföldön. A pénzügyminiszter jól lehardta őt ezért és Glistrupnak nevezte egész arrogáns módon, azt tanácsolva neki, hogy ne üsse az orrát adópolitikába, hanem maradjon a meséírásnál. (Glistrupnak hívják azt a dán képviselőt, aki pártot alapított a dán közéleti fonákások megszüntetésére és kb. 18 mandátuma van a parlamentben.)

Egyébként érdemes megemlíteni Dánia egyik legnagyobb lapjának, a Jylland Posten reflexióit a Bergman ügyben. A lap szerint I. Bergman jól becsapta maga után az ajtót és a bucsunál Olof Palme számalmas figurának mutatkozott. Ha I. B. bántalmazva érezte magát a svéd adórendszerrel és ezt keményen meg is mondja — az becsületese dolog. Ha Olof Palme, mint

kormányfő, és ezáltal a svéd köz-igazgatás feje, mellébeszél és úgy szól Bergmanról, mint a jóbarátjáról, aki „megharagudott néhány tisztviselőre, de nem a rendszerre — ez már nem becsületese dolog. Palme görcsösen ragaszkodik a hatalomhoz. Megakadályozza, hogy a választások előtt számára kellemetlen kérdések kerüljenek a parlament elé, mint egy adóreform, amelyet a Bergman eset világoított meg, valamint az Astrid Lindgren ügy, ahol ez a rendszer több mint száz százalékos követel a lakosság jóvedelméből. A címke ugyan „adó”, de ami mögötte van, az már szocializálás. Erről nem szabad hangosan beszélni, hanem csak becsempészni a hátsó ajtón, még a választások előtt.

A lap azzal fejezi be elméledését, hogy a Bergman-eset még egy mozaikot tesz Palme portréjához.

Részemről nagy megértéssel viseltetek azíránt, hogy a Palme-kormánynak még a bőr alól is pénz kell előteremtenie, különben hogyan tudná segíteni Észak-Vietnámot 700 millióval és a „szegény” Kubát 70 millióval évente. Mert humánumnak kell lenni — ugyebár. SERÉS GYULA

HALOSZÓBA ÁGYAK
fejtámlák, gumavír és Paradise matracokkal gyári árban
ADLER
ÁGY-GYÁRBAN
I.A., Náchlát Benjámin 134
telefon: 82 55 36
Magyarul beszélünk.

MINDIG AKART UTAZNI AMERIKÁBA
Most olcsóbban — jobban.
Nálunk nemcsak jegyet kap.
CANAANTOURS, tel. 229125
TEL-AVIV, Ben Jehuda 1131
Beszélünk magyarul

Táaszilót Móve
Jeruzsálem
keres
szövíót
és
szövíomestert
„Rüty” gépekhez.
JÓ FIZETÉS.
— Három váltás —
Tel. 02 - 65125

MÁSZKIT
ÉKSZERÜZEME
KERES:

★ **ÉKSZERÉSZ SZAKEMBEREKET**
★ **CSISZOLÓKAT**
★ **KARBANTARTÓKAT**

Jelentkezés: telefon 26 87 78,
vagy írásban, „Mászkit” —
Mifál Hácorfut, Tel-Aviv
Hágrá utca 41

ZENEÉLET

MOZART »VARÁZSFUVOLÁ«-JA

— A Filharmonikus Zenekar bérleti sorozatához —

Emanuel Schikaneder, vándorszínész, színgazdát, operacénes és szövegíró, hányatott, regényes, kalandos ezermester a bécskönyéki közönség kedvence: kicsapongó életmódja folytán a teljes anyagi csőd szélére sodródott. Mozart számára már korábban írt egy bohózatot, mely „A színgazdát” címmel látott napvilágot, s 1791 márciusában ismét hozzáfordult segítségért, hogy kültelki közönsége izlésének megfelelően, varázsoperájának szövegét zenésítse meg. Legyen benne minél több látványosság, varázslat, misztikus jelenet.

Egy Schikaneder, mint Mozart tagja volt egy bécsi szabadkőműves páholyban. A szövegíró genialis ötlete volt a császári kamarilla által liberalizmussal gyanúsított közműveltség felmagasztosításának szolgálatába állítani a cselekményt és zenéjét: a varázslatokkal közönsége igényeit kielégíteni, — a magasabb humánus eszmékkel páholyuknak rehabilitációját célozni. Maradéktalanul átvették tehát „A varázsfuvola”-ban a szabadkőműveltség minden szimbólumát és szertartásait. Mindezeket annak misztikus hármasszámát tették az opera alappillérvé.

A darab színhelye Egyiptom, onnan indul ki, a mi Kábalánkban a három szférát képviselő „Uralom, Bölcsesség és Értelm” jelképének tűnik fel, s idővel mágius számmá válik számos nép mondakörében. Három hölgy jelenik meg „A varázsfuvola”-ban, három pap, három fiú és rabszolga. — az Éj Királynője három ártával szerepel, akárcsak Sarastro, a főpap. Három portálja van a szentélynek. — három próbatéll kell tennie Tamínának a közösségbe való felvételéhez, s háromszor három puzón-akkord csendül fel az operában. Emellett Mozart még a páholy szimbolikus hangnemet is követve, Esz-durral kezdi és fejezi be művét.

Mit varázsol elő Mozart lángelméje Schikaneder pongyolán összetakolt, gyakran triviális szövegeknek? Élete nagy erőpróbái alatt állott szemben, egy nagy testimoniummal, tanúságtétellel. Eleget tett a varázsopera követelményeinek, a madártollba burkolt madárfogó Papageno figurájával, a varázslatos fuvolával, a próbatéll mutatványával, a tűzön-vízen átgázoló Tamínával, a léggömbből leszálló hirnőkkel. De lázas izgalommal törtételet végül célja felé: a lemagasztosabb humanitás eszméjének díszítésére.

Az egyiptomi színtér hátterében Isis és Osiris istenek állanak, hozzájuk fohászkodik a főpap, Sarastro, s kéri áldását a fiatal párra, Pamina és Tamínora, akik három próbatétel sikeres kiállása után szabadkőműves-testvérvé avat. Így válik „A varázsfuvola” a sötétség és világosság, az elvonás és szabadság közötti küzdelem szimbólumává. Mozart „A varázsfuvola”-t felhasználta minden valóság fölött szárnyaló humanizmusa szinte vallásosan áhítatos könyviteljesítésére. Az ókori egyiptomi rítusból és misztériumból kiindulva, az egyséjűleg írt katolikus gyászzené, a Requiem hangjaival a háttérben, a szabadkőműves eszmék keretében, életében első ízben szólalt meg zenéjében — egy Luther-korlát, a 2. felvonás adagio-epizódjában — („Ach Gott, vom Himmel sich daren...”). Így került le egykor élete végén Bach János Sebtyén „az Ur trónusa előtt”, ahogyan Mozart, Sarastro felmagasztosult áhítatán keresztül halálos betegségét győtvén leborult egy magasabb hatalom előtt... A szeretet, az igazság és jószág győzelmét volt a „Sötétség” szimbóluma. — „A varázsfuvola”-ban mind ezekhez hozzájárult a sötétség uralmát legyőző világosság diadala, a minden gyarlóságot megbocsátó emberszeretet nemes hitvallása.

MOZART UTOLSÓ ELETÉVE
„Két növendékem van” — írja barátjának. — „de legálább nyolcat szeretnék. — terjesse a hírt, hogy tanítványt vállalok”. — 1790 októberében ezüstméltját kell elzalogosítani, hogy résztvehessen a császár frankfurti koronázásán, s hogy az udvar nem hívta meg. Ottan koncertje nagy erkölcsi, de igen csekély anyagi eredménnyel járt. Minden pénzt felemészítette nagybeteget felesége. Konstanza gyógykezelése, 1791 májusában alázatos kérelemmel fordul a bécsi magisztrátushoz egy másodkarmesteri állás elnyeréséért. — eredménytelenül. Közben egészségi állapota állandóan romlik: szédülések, ájulási rohamok,

fejgörcsök kínozzák. A császár megrendelésére 18 nap alatt megírja kétfelvonásos „Titus, a jószág” című operáját, mely szeptember 5-én kerül bemutatásra, s ugyanazon hónap 30-án „A varázsfuvola”, a szerző vezényletével. Emberföltöti energiával gyűri le fizikai fájdalmait. De közben sötét árnyként kíséri a titokzatos küldönc rémképe, aki egy névtelen megbízásából a „Requiem”-t rendeli meg tőle.

„Ama ismeretlenek a képe nem akar szemem előtt eltűnni” — panaszoja egyik levelében. „Mindig magam előtt látom, kér,

Wolfgang Amadeus Mozart

sürget, fenyeget és türelmetlenül követeli a befejezést. Különbem semmi más nincsen, amiből félnék. Érzem, állapotom sugyanem: út az óra! Meg kell halnom. A végét járom, mielőtt tehetőségemben örömet lelhetnék.”

De már jóval korábban foglalkoztatja az elmúlás gondolata. — „Mivel a Halál valódi végcélja életünknek.” — írja apjának. — „már néhány éve megbarátkoztam az embernek ezzel a legigazibb, legjobb barátjával, s képe nem hat ijesztően rám. — sőt inkább megnyugtatóan, vigasztalóan. S hálát adok Istennek, hogy megmutatta nekem a hozzá vezető utat, s boldoggá tett vele”.

Betegsége rohamosan elharapozik, teste tele van daeanatokkal, s mint azt később orvos-diagnoszták a kórtünetekből rekonstruálták. — higanyméregzésben szenvedett. Az október halálát is 1791 december 5-én, 36-ik életévében, kilenc héttel „A varázsfuvola” bemutatása után, utolsó percie a Requiemben dolgozta. Hosszu ideig Salierit gyanúsították vetélytársa megmérgezésével. — Puskin még színművét is írta róla, melyet Rimszki-Korszakov 1898-ban operává dolgozott fel: „Mozart és Salieri” címmel.

Valóságos csoda, hogy ennyi lelki, anagyi és testi szenvedés közben „A varázsfuvola” oly tünnemvesen deris, angyalian sugárzó zenével volt képes megálmodni. S ha egy pillantást vetünk Mozart utolsó életévének természetére, egy náratlan lángelme fenomenéjáról elénk: a két operán és a befejezetlen Requiemben kívül, egy-egy zongora- és klarinétverseny, számos kamarazene-művet, három héttel halála előtt szabadkőműves-páholy számára egy kantátát írt „Hangosan hirdessétek örömléteket” címmel, s tavasszal már „A varázsfuvola” utolsó zongora-variációkat, dalokon kívül.

A császári udvar karmestere, a pápa arany-sarkantyus lovagja (—mellyé 14 éves korában avatta), a már akkor világhírű zeneszerző, minden idők egyik legünnökölt zenei géniusza holttestét a rossz idő miatt senki sem kísérte ki a temetőbe, barátai már a temet bezentelése után visszafordultak. S így nem lehettek tanui annak a lesújtó jelenetnek, mikor az elhunyt anagyi helyzete nem engedvén meg, hogy méltó sírhelyet kapjon, egy jeltelen tömegsírban hantolták el, melynek pontos helyét mai napig nem sikerült megállapítani.

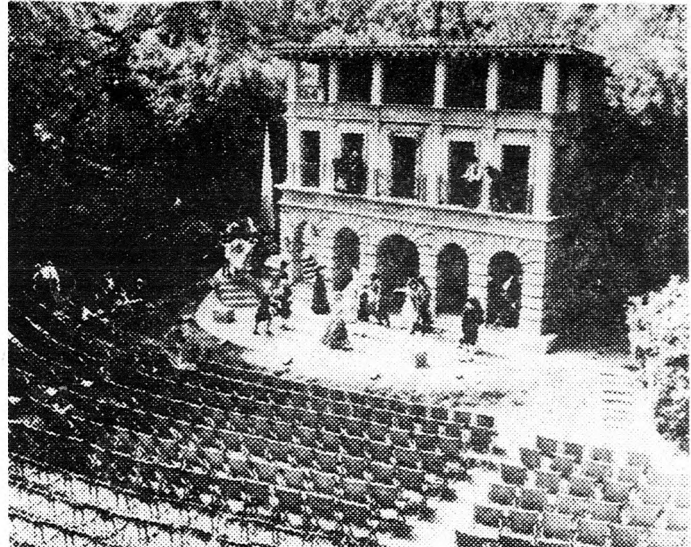
„A varázsfuvola” drámájához tartozik, hogy szövegíróját, Emanuel Schikanedert, a végzet hasonló sorsra ítélte: 21 évvel Mozart halála után, ugyancsak tömegsírban fejezte be hányatott életét...
PATAKI LÁSZLO

»LEOPARD« BÖRKARATOK
Készen és rendelésre — Kabátok meghosszabbítása — Exkluzív modellek — Gyári árak
TEL AVIV • HÁNEGEV 8
(Hásáron sarok, Jáchánák Merkázit, a Chevrát Háchásmállal szemben)
Telefon: 265671

Különleges elrendezés öregeknek.
Állandó orvosi felügyelet, egyéni ápolás, külön fürdőszobák, gyönyörű kert, elfogadható árak. Kóser
„ALUMIM”
Haifa, Hár Hákármel, techov Kádímá 27, telefon: 81366

Herendi porcelánok
KÁDÁR BÉLA, HERMAN LIPÓT, NEOGRÁDI ÉS MÁS MÁRKÁS FESTMÉNYEK
KLEIN ANDRÁS
Tel-Aviv, Rohschild 89.
Telefon: 623-759

★ Finom gumiharisnyák
★ Ortopéd fűzők
★ Könnyű lúdtalpbetétek
★ Sérvkötők
ORTHOPEDIA LABO
Haifa, Arlozorov-u. 8.

A londoni New Shakespeare Company, az új Shakespeare-társulat, a hónap végén hazánkba jön és bemutatja az Othellót.

A címszerepet Robert Stephens játssza, aki egyike Anglia legismertebb színészeinek. Az elmúlt hét év folyamán nagyobb szerepeket játszott az angol nemzeti színházban, többek között a „Hamlet”, a „Haláltánc”, a „Három nővér” és „A Nap fejedelmi vadász” vezető szerepeit. Ezenkívül „A méz ize”, „Morgan”, „Sherlock Holmes magánélete” filmekben és néhány tévé-filmsorozatban lépett fel.

Jágo szerepében Edward Fox mutatkozik be az izraeli közönségnek, amely „A sakál napja” című film címszerepéből ismeri. Ezenkívül Jane Fonda partnere volt „A babák háza” című filmben és most fejezte be a „Galileo” című film forgatását. Résztvett az edinboroughi és a chichesteri fesztiválokon, ahol a Pygmalionban Higgins szerepét játszotta.

Az előadás rendezője Mervyn Willis, aki egyuttal a társulat művészeti igazgatója is. Willis számos sikeres előadást rendezett, a Hamletet, a Makrancos hölgyet és másokat.

LENGYEL VERA KONCERTJE A TEL-AVIV MUZEUMBAN

Az ismert művésznő május 11-ikén, kedden este tartja zongora-estjét nagyszabású érdekes műsorral. Első felét Mozart négy ritkán hallható művének szenteli, — a második részét Bartók román, magyar és bolgár folklór-feldolgozásainak. Közben az izraeli zongoramuzika neves előadója két hazai művet mutat be, Avidom és Gilboa szerzeményeit. — A híres Riemann zenei lexikon legutolsó kötetében behatóan méltatja Lengyel Vera művészi érdemeit. — A hangversenyt élénk érdeklődés előzi meg.

NÉMET—IZRAELI IFJUSÁGI ZENEKAR

A Német Nemzeti Ifjúsági Zenekar a tel-avivi Rubin Zeneakadémia növendék-zenekarával karöltve adott koncertje a Héjchál Hátárbutban

A nyolcvantagú német ifjúsági zenekar és izraeli akadémiai zenekar közös hangversenyének fontossága felülmúlja a szokványos zenei események jelentőségét. Mint azt az akciót kezdeményező dr. Fischer izraeli német nagykövete a koncertet követő banketten a kritikusokkal közölte, nagy reményeket fűz hozzá, hogy ez a német—izraeli szimbiózis lényegesen elő fogja segíteni a két nemzet ifjúságának szoros közreműködését és talán barátságát is. A kölcsönös megértés rendkívül szép példáját látjuk az egyesített 80 főnyi német és 40 tagból álló izraeli ifjúsági zenekar eszményi kooperációjában. A műsor első felét a német zenekar nyitotta meg kiváló karmestere, Volker Wangerheim professzor vezetésével. Paul Ben-Chaim 1. szimfóniájából vett Zsoltár mélyen átértett, rendkívül szépen hangzó előadásával. — Utána genialis fiatal olé-zongoristánk Jefim Bronfman (18) Mozart c-moll-versenyének ragyogó előadásával hódította meg a közönséget.

A német ifjúsági zenekar kibucokból Jeruzsálemben is adott Jádlin miniszter és a német nagykövete, Dr. Fischer védnöksége alatt, az ottani ünnepi hetek keretében, igen nagyszerű koncertet. Brahms 4-ik szimfóniájával és egy német modern zeneszerző, Hans Zinder legújabb művének bemutatásával.

Herendi porcelánok
KÁDÁR BÉLA, HERMAN LIPÓT, NEOGRÁDI ÉS MÁS MÁRKÁS FESTMÉNYEK
KLEIN ANDRÁS
Tel-Aviv, Rohschild 89.
Telefon: 623-759

Első alkalommal a magyar jisiv nyilvánossága előtt!

ISZER HAREL
az izraeli titkosszolgálat v. főnöke

A GARIBALDI UTCAI HAZ
című nemzetközi bestseller szerzője, aki kitervezte és személyesen irányította Adolf Eichmann elfogását, könyve magyar nyelvű megjelenése alkalmából

SZEMTŐL-SZEMBE A MAGYAR JISUVVAL
találkozik olvasóközönségével, tisztelőinek táborával. A Zohár könyvkiadó, a HOH, a Bné Herzl és a Wizo közös rendezésében

ÉLŐJÁSG ÉS SZERZŐI EST
a következő városokban:

TEL-AVIV	1976 május 10, hétfő este 8 órakor, — Bét Szokolov, Rech Kaplan 4 (HOH és Bné Herzl rendezvény)
HAIFA	1976 május 12, szerda este 7.30 órakor — Bétenu-terem, Rech. Jerusálájim 23 (HOH rendezvény)
NATANJA	1976 május 17, hétfő este 8 órakor — WIZO-díszterem, Rech. MacDonald (WIZO rendezvény)

A legendás ISZER HAREL szerzői estjén részt vesznek még:

★ BARZILAY ISTVÁN	★ DÁN OFRY
★ Dr. BENEDEK PÁL	★ RÖSSEL MORDECHAJ

A művészi részben: RÓNAI ANDRÁS, kiváló művész, Herzl- és Nordau-díjas, a Habima nemzeti színház örökös tagja

Költséghozzájárulás 6.— IL.

Jegyelővétel: TEL-AVIVBAN: HOH, Hájárkon 61 és Heiden optikai üzlet, Allenby 96 (bejárat az épület oldaláról) ★ HAIFA: Pevzner u. 2 ★ NATANJA: Wizo, MacDonald utca.

Ne hagyja el ezt az egyedülálló alkalmat, hogy lássa és hallja Iszer Harel, akinek nevét és tényképét 17 éven keresztül tilos volt közzétenni Izraelben!!!

ISZER HAREL A HELYSZINEN DEDIKÁLIA KÖNYVET!

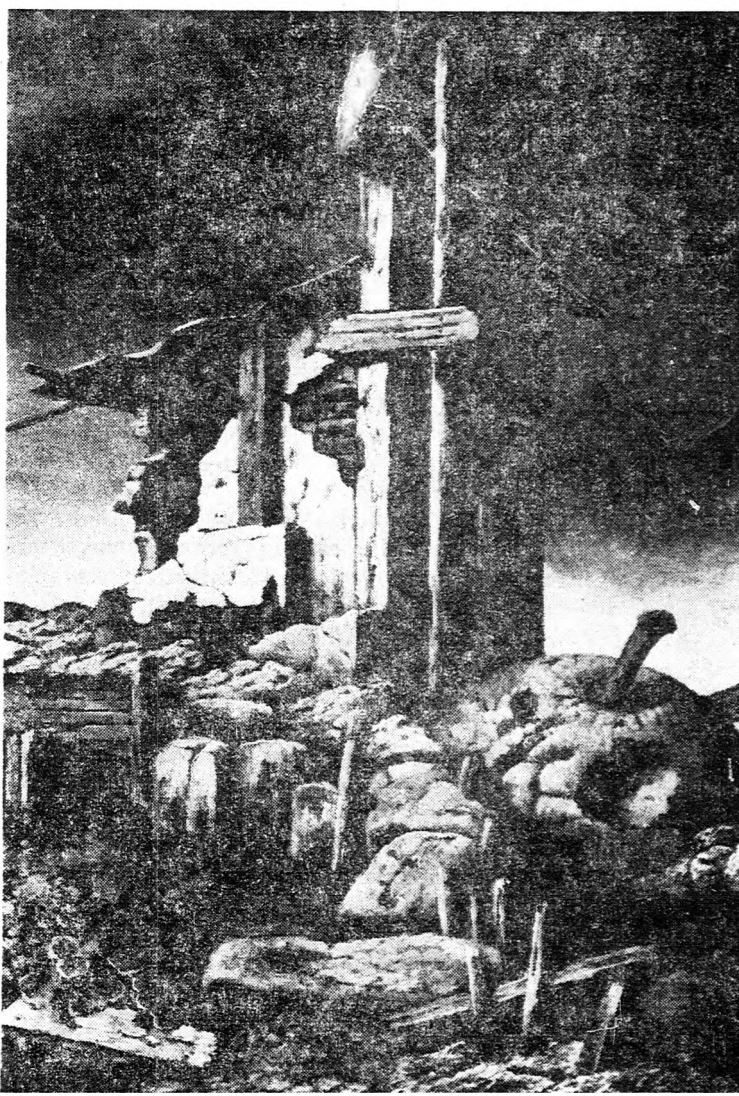
1976. V. 7

MŰVÉSZET

KUN ZEÉV FESTŐMŰVÉSZ KIÁLLITÁSA ANTWERPENBEN

Agnon regényeinek egyik szimbóluma a kulcs, amelyet a falujába visszatérő hős keres, hogy kinyissa vele a mult kapuját. Ha sikerül is neki megtalálni azt, mégsem tudja kinyitni vele a tegnap lezárt ajtaját. Nincs ut visszafelé. A második világháború után az európai zsidóság összeomlása végleges. Mi maradt a zárt falak mögött? A lengyel, a magyar, a román és többi országok zsidóságának fényes története.

Kun Zeév festőművész képein is egyre visszatérő szimbólum a kulcs, a félig nyitott lakat, amely azonban lehetővé teszi, hogy belépi a tegnap dűlő félben lévő házába. Itt zsemeid elé tárul egy összeomlott világ, összetörtött edények, roncsok, amelyek mögött sehol sem ragyog fel a reményesség sugara.

Kun Zeév Budapest és Bécs festőművészeti akadémiaiban tanult, 1954-ben alijázott. A zsidó nép reneszánsza, feléledése, heroikus harca nem változtatta meg világképét. Izraelben is a mult festője maradt, akinek szomorú tekintete egy eltűnt roncsos világba merül. Ez a tekintet mély szomorúsággal van tele. Ezért művészetét, képeit, kékes-zöld valószínűtlen színeit csak a nagyon érzékeny lelkek szerethetik.

A város kulturcentrumában, amely a zsidó mecénásnak, Romi Goldmüntznek nevet visel, rendezett kiállítás, minden Európába eljutott művész konszkrációját jelenti. E művészek hosszú sorába Kanada, Párizs, New York, London és Brüsszel után, Kun Zeév is beírta nevét.

Az antwerpeni zsidó és nem-zsidó közönség nagy érdeklődéssel látogatta a kiállítást, amely a sajtóban is széles publicitást kapott.

A megnyitót után egyik kritikus a következőket írta: Kun Zeév alkotása egy üzenet: Ne felejtset el a multat még romjában sem!!!

Dr. Engel Zeév

FIAM A GYILKOS

Felébred és érzi: apja az előszobában hallgatózik. Hallgatja őt aludni és álmot. Hallgatja, miként kel fel és matát a nadrágjával. Nem fogja felvenni a cipőjét. És azért se megy ki a konyhába. Nem kell reggeli. Csukott szemmel bámul a tükörbe. Egy teljes órát ül a vécnél. Lapozgat egy könyvet, de képtelen olvasni. Gyötrelmes magány. Az apa ott áll az előszobában. A fiu hallja, hogy hallgatózik.

Fiam az idegen. ő nem mond nekem semmit. Kinyitom az ajtót és látom az apámat az előszobában. Miért ácsorog ott. miért nem megy dolgozni? Azért, mert télen vettem ki a szabadságomat és nem nyáron, mint rendszeren.

Mi a fészkes fenéknél, ha ott áll abban a bűdös előszobában és figyel minden mozdulatomra? Igyekszik kitalálni, amit nem láthat. Miért szaglászik mindig utánam? Apám bemeleg a hálóba és kis idő múlva megint kismoppyoz az előszobába hallgatózik.

Hallom néha a szobáiban, ő nem beszél hozzám és sejtetem sincs, mi jár a fejében. Szó nélkül érzés ez egy apának. Egy nap talán ír majd egy levelet, drága apám...

Drága fiam, Harry, nyisd ki az ajtót. Fiam a fogoly. Feleségem életeggyelgezzel és a lányunkkal marad, aki negyedik gyermekét várja. Főz és takarít neki és ellátja a három gyermeket. Lánvom nehezen viseli a terhességét, magas a vérnyomása és idejének javarészt ágyban tölti. A doktor tanácsára, Feleségem késő este jön haza. Őt is nyugtalanítja, hogy valami baj van Harryval. A múlt nyár óta, amikor si elvégezte az egyetemét, egyedül van, gondolataiba merülve. Egy idegzsák. Ha az ember szól hozzá, ordít, ha ugyan egyáltalán válaszol. Olvassa a lapokat, dohányzik, a szobájában marad. Vagy időnként kimegy az utcára sétálni.

Milyen volt a séta, Harry? Séta. Feleségem megpróbálta rávenni, keressen munkát magának és néhányszor el is ment, de ha kapott valamilyen ajánlatot, az állást nem fogadta el.

Nem mintha nem akarnék dolgozni. Az van, hogy rosszul érzem magam. Nos, miért érzek rosszul magad? Azért.

Beteg vagy, sonny? Talán elmennél egy doktorhoz? Kértem, hogy ne hívjak többé sonnyak. Nem vagyok beteg. Akármilyen is, nem akarok beszélni róla. Az állás nem volt nekem való.

Akkor fogadj el közben valamit ideiglenesen, mondta a feleségem. Erre ordítani kezd. Minden ideiglenes. Minek halmozza az ideiglenes? Ideiglenes, ami a belemben van. Ideiglenes az egész átkozott világ. Mindennek tetébe nem akarok ideiglenes munkát. Az ideiglenes ellenkezőjét akarom, de hol van az? Hol a csudába találok?

Apám hallgatózik a konyhában. Az ideiglenes fiam. Anyám azt mondja, jobban fogom érezni magam, ha dolgozom. Én azt mondom, hogy nem. Decemberben multam 22. egyetemem végeztem és a diplomámmal kitörölhetem a tudáim mit. Ejszakánként nézem a tévét, hallgatom a híreket. Nap mint nap követem a háború menetét. Nagy lángoló háború egy kis ékronon. Zuhognak a bombák és a lángok magasabbra csapnak. Néha közelhajok és megtapintom a háborút a tenveremmel. Várom, hogy meghaljon a kezem.

A fiam a halott kezével. Mindennap várom, hogy behívjanak, de a dolog már nem izgat annyira, mint azelőtt. Nem fogok bevonulni. Kanadába meuek, vagy valahová máshova.

Feleségem kimondottan fél tőle és boldog, ha kora reggel elmehet a lányához, hogy főzzön, takarítson neki és ellássa a három gyereket. Én maradok vele a házban, de nem beszél hozzám.

Fel kellene hívnod Harryt és beszélned kellene vele, mondta a feleségem a lányomnak. Jó, majd felhívom egyszer, de ne felejtse, hogy kilenc év korkülönbség van közöttünk. Az az érzésem, hogy engem egy másik anyának tart és anyából elég egy. Szerettem valaha, amikor kisfiu volt, de most nehéz olyasvalakivel bánni, aki nem viszonzozza az ember érzését.

Magas a vérnyomása. Azt hiszem, fél telefonálni. Két hét szabadságot vettem ki. A postahivatalban dolgozom. Azt mondtam a feleségemnek, nem érzem jól magam, ami nem hazugság, és ő azt mondta, betegszabadságot kellene kivennem. Azt mondtam, nem vagyok annyira beteg, csak egy kis vakációra van szükségem. De barátomnak, Mose Berk-mannak meamondtam, hogy Harry állapota nyugtalanít, azért maradok otthon.

Megértem, mi bánt. Leo. Nekem is megvan a gondom-hajom a gyermekeimmel. Van két serdülő lányom, a boldog övendő zálogai, ahogy mondják. Mit mondiak kitöröltek a frászt. Dehát az embernek élnie kell. Miért nem összát péntek este egy póker-partira? Helyes partnerek jönnek, szükségem van egy kis kikapcsolásra.

Majd meglátom, hogyan alakulnak a dolgok péntekig. Igéretet nem tehetek. Próbálj előjönni. Ezek a problémák idővel maguktól elrendeződnek. De ha nem, akkor is gyere. A te korodban nem tesz jót a szivednek, ha annyi ráérod magad.

Igen, ez a legrosszabb fajta gond. Ha magam miatt rágódom, mi a baj. Ugy értem, nincs semmi rejtély. Azt mondom magamnak, Leo ne légy boldog, miért izgatod magad? Egy pár nyavalyás dolcsi miatt? Az egészségem miatt? Arra igazán nem panaszkodhatok, egész jól állod a sarat, hogy az a vérnyomásom egyszerűen lemege, egyszer meg felszalad, na és? Amiótt, hogy közeledsz a hatvanhoz és nem leszel fiatalabb? Az ötvenkilenc éves koráig nem hal meg, az előbb-utóbb hatvan lesz. Az idő együtt fut az emberrel, nem győzhetjük le. De más miatt agódnál, ez a legrosszabb gond. Ez a legnagyobb gond, mert, ha nem beszél, az ember nem buhat bele a másik szemébe és nem találhatja ki, mi rája. Az ember nem tudhatja, hol a kapcsolódás. Nem tehet más, mint győzti magát egyre jobban és jobban.

Igy hát várok kinn az előszobában. Harry, ne győzőrd magad annyira a háború miatt. Kérlek, ne győzőrd magad annyira a háború miatt. Kérlek ne mondd, hogy mi miatt győzőrjem magam és mi miatt ne.

Harry, apád szeret téged. Amikor kicsi voltál, minden este,

amikor hazajöttem, hozzám szaladtál és én felkaptalak és fel-emeltelek egészen a plafónig. Szeretted megérinteni a plafont az apró kezekkel.

Nem akarok erről hallani többet. Egy szót sem akarok hallani a gyermekkoromról.

Harry, olyanok vagyunk egymáshoz, mint az idegenek. Csak azt akarom megdani, hogy emlékszem a jobb napokra. Emlékszem, amikor még nem restellük kimutatni, hogy szeretjük egymást.

Nem szól semmit. Csinálok neked rántottát. Kell a fenéknél. Hát akkor mit akarsz? Felvette a kabátját. Leakasztotta a kalapját a fogszóról és lement az utcára.

Harry végigsétált az Ocean Parkway-n hosszú télikabátjában és gyűrött barna kalapjával a fején. Tudta, hogy az apja követi és majd szétrobbant a méregtől.

Meggyorsította lépteit a széles sugáruton. Régebben a járda szélén volt egy ösvény ulóvasok számára, azt most befedték betonnal és a biciklistáknak tartják fenn. És kevesebb a fa is. Sötét ágai a borús égnél merednek. Az Avenue X sarkán, ahol már érzem a Coney Island szagát, átvágott a másik oldalra és megindult hazafelé. Ugy tett, mintha nem látta az apját. Az apja is átment a másik oldalra és követte a fiát haza. Mire hazajött, Harry már fenn volt a szobájában és bezárta az ajtót.

Leo elővette a kis kulcsát és kinyitotta a postaszekrényt. Három levél volt benne. Egy pillanatra arra gondolt, hátha az egyiket neki írta a fia. Kedves apám, hadd mondjam el, miért viselkedem így... De nem volt ilyen levél. Az egyik a postatiszviselő seelylegletétől jött, azt a kabátzsebébe csuszította. A másik kettő Harrynak szült. Az egyik borítékban a sorozó irodapécsettje, azt felvitte, kopogott fia szobájának ajtaján és vár.

Várt egy ideig. A fiu dühös morgására lenyomta a kilincset és belépett a szobába. Fia az ágyon feküdt csukott szemmel. Jött egy levél a sorozó-bizottságtól. Hagyja az asztalon. Kinyissam, Harry? Nem. Haevia az asztalon. Tudom, mi van benne. Irtál nekik? Az az én dolgom.

Az apa otthaevta a levelet az asztalon. A fiának szóló másik levelet kivitte a konyhába, becsukta az ajtót, felorralt a kis vizet. Azt gondolta, gyorsan elolvasa, gondosan visszaraesztia ev kis envvel. aztán lemege és visszateeri a levélzsekre. Majd felhossa a felesége, amikor hazajön és odaadja Harrynak.

Az apa előlvasta a levelet. Rövid levél volt, egy lánytól jött. A lány két könyvet reklamált Harrytól, amelyeket hat hónapnál azelőtt adott kölcsön neki. A könyvek sokat jelentenek számára és szeretné azokat a lehető leggyorsabban visszakapni, hogy ne kelljen megégyezni írnia.

Leo még nem fejezte be a levél olvasását amikor Harry bejött a konyhába és amikor meglátta apja meglepett, zavart tekintetű kitépte kezéből a levelet. Már megint kémkedik? Meg kéne ölnöm magát. Leo elfordult, kinézett a kis konyhaablakon a bérház sötét udvarára. Égett az arcba, hányingere volt.

Harry végigfutott a levélen és széténte. Aztán darabokra tépte a borítékot, amelyre rá volt írva: SZEMÉLYES. Ha ez még egyszer előfordul, az az anyja feje, ha megölöm. Hányingerem van ettől az örökös kémkedéstől. Hoeyan beszél az anádál, Harry? A fiu kirohant az utcára.

Leo bement a szobájába és körülnézett. Kihuzta a komód fiókjait, de nem talált semmi különösét. Az íróasztalon levélnapir. Harry kézírásával. Ez állott rajta: Kedves Edith, miért nem csinálod fel magad? Ha még egy levelet kapok tőled, akkor meööllek.

Az apa foeta a kabátját és a fia után sietett. Jó darabig szinte futott, leállt szuszoni, aztán megint futólépcsőben folytatta, mindaddig, amíg megpillantotta Harryt az utca túloldalán. Követni kezdte, fél utatómb távolságotól.

Követte Harryt egészen a Coney Island sugárutig és még látta, hogy felszáll egy buszra a sziget irányába. Arra gondolt, hogy taxit vesz és azzal követi az autóbuzst, de taxi nem jött. A következő busz 15 perc múlva érkezett, felszállt és kiutazott vele a Szigetre. Február volt, Coney Island meg nedves, hideg és elhagyott. Kevés autó volt látható a Surf Avenue-n és kevés gyalogjáró az utcákon. Havazni kezdett. Leo áttért a deszkázott teniszpályára sétányra, a szél hőpelyeket vert az arcába, kereste a fiát. A szürke borús tengerpart üres volt. A virsli-standok, a céllövöldék a drug-store-ok bezárva. Az ólomszürkő óceán didergett. Szél szívített a vizen át, behatolt a ruhájába, vacogni kezdtek a fogai. A szél fehér tajtékot vert az ólomszürkő hullámok hátra és a hullámverés halk morajjal tört meg az üres partokon.

A szél ellen küszködve és a fia után kutatva, eljutott csaknem Sea Gate-ig, aztán megint visszafordult. Brighton Beach felé tartva, megpillantott egy embert a parton. Ugy tűnt, hogy a tajtékzó vízben áll. Leo lesietett a sétány lépcsőin és belezáolt a sáros homokba. Az ember a morajló parton Harry volt, bokáig érő vízben állt.

Leo a fiához rohant. Harry, hibát követtem el, bocsáss meg, sajnálom, hogy felbontottam a leveled. Harry nem mozdult. Ott állt a vízben, szeméit a dagadó ólomszürkő hullámokra szegezte.

Harry, én nagyon félek. Mondd meg, mi a bajod, Fiam, könnyörül rajtam. Nem szól semmit. Egy szélroham lefújta az apja kalapját és kergette végig a parton. Ugy tűnt, hogy befújja a tengerbe, de akkor a szél a sétány irányába fordult és a kalap, mint valami kerék kezdett forogni a nedves homokban. Leo szaladt utána, hol erre, hol arra, aztán a víz irányába. Egyszer csak a szél a lábához sodorta a kalapot. Akkorra már sirt tehetetlenségében. Lihegve, fagyos ujjakkal törölte ki a könnyet szeméből és visszatért fiához a víz szélére.

Magányos, társtalan ember. Hát ő már ez a típus. Mindig egyedül les. Fiam, aki mindig egyedül marad. Harry, mit mondhatsz neked? Csak annyit, ki mondta azt,

HOLLÓS KORVIN LAJOS KOMÉDIÁSOK

21.

Mint üldözőjétől az életét, megmentőjétől függetlenségét, lelki integritását félti az ember.

S szabadulni akar tőle! Igen, szabadulni, mert maga is adósának érzi magát, holtig. Szolgám leszel a másvilágon, mondták a mondabéli multban azoknak, akiket megölték. Szolgám leszel a világban, sugallják ma annak, akik megmentettek. S mondom, a szerencsétlen annak is érzi magát, ha csak nem fizethet azonos értékkel, vagyis nem mentheti meg megmentője életét. Ilyen alkalom azonban ritkán kínálkozik.

A hitványagnál ez persze nem volt tartós probléma negyvennégy után: gyorsan és könnyedén váltak hálátlan csirkefogókká. Nem tehetetlenségük miatt hitványak, hanem mert nem is győzri őket tehetetlenségük tudata.

T. barátom viszont ezért vándorolt ki. Amikor negyvenhétben a pályaudvaron becsukodtunk, egy szintén kívándorló ismerősünk gy szült: „Nem lehet olyan országban élni, ahol megölték a testvéreimet, s meg akartak ölni engem is”. T. meglehetősen legyintett: „Megölni? Ennél sokkal tühreterlenebb, ha megmentik az embert!” A nyelvemről kaptá el a szót.

Vajon éreznek-e a fajtámbeliek valami hasonlót ahhoz, amit én érzek férfivá serdülőm óta s mindmáig? Csak, mint én, gyávan elfojtják, vagy „okosan” elhallgatják? Hogyan is értessem meg? Olyasféle érzés ez, mint azé, aki ráébred: hiába nőült be egy családba, valójában kívül maradt. Vagy inkább: nem is ébred rá, hanem elejétől fogva érzi, de azt remélve, hogy feledtetik ezt az érzését. Igen, mert csakis mások feledtetik, a befogadó család! Azonban a maximum, amit kaphatunk, ennyi volt: elhittünk a magyarság mellett, de nem a magyarságban.

S ha már intézményesen nem létezik is, a társadalom epidemiszme alól halványan, mint az erek, átít a gettó határvonala. S ezt semmilyen mesterkedés nem fődheti el. Egy probléma agyonhallgatása még nem megoldása. Még akkor sem, ha az asszimilánsok maguk is segítenek az agyonhallgatásban. „A Magyarországon egy keresztény megismerkedik egy zsidóval, az első gondolata mindig az lesz: „Jó zsidó”. Ha szláva, ha szibra, ha románra vallanak az arcvonások, senkinek sem jutnak származási kérdések az eszébe.

Öböne sincsen cseppnyi magyar vér sem, s mégis mint magyar menthet meg. Az apja dalmata ivadék volt, az anyja osztrák, az armálisuk német nyelvű, nem latin. De soha senki sem vonta kétségbe az ő magyarságát. Mint amiként Petőfiét. Erkelét. Munkácsyét sem. Mindig csak az anyémet, az én fajtámat.

Meamentette az életemet, s igen, ez gyógyíthatatlan sebet ütött bennem. A seb okozta lázban azután latens nyavalyám is kitört.

Mert azóta valahányszor tanár úrnak, majd később professzor úrnak szólítottak, mindig úgy érzetem, hogy a Tőle kapott életiradék részleteit zsebelem be.

Ma már világos: nem lett volna szabad elfogadnom Tőle sem a Horthy-rezsimben a deocentrát, sem az új rendben a professzori katedrát. Kínzó érzésvérzet tölt el most minden seitemben emiatt. S hoy én névzelek, egész vagyonommal viszonztam Néki mindent, nemhogy csökkenteném, fokozza gyalázatomat.

Hiu voltam és becsavéó, de magam előtt is letagadtam ezt. Itt most mindent meggyónok, hátha megkönnyebbül a gyónás.

Annak kellett volna maradnom, aki Önélküle voltam: jónévi praktizórnek és tisztas kórházi főorvosnak, amiként Lóri tanácsolta az ő háta mögött. Igen, pedig Lóri tudta, hogy ő nem értem teszi. Hanem önmagáért. Vagy legalábbis: elsősorban önmagáért. Hogy ha már több nem, hát tanár, professzor legyen a férje. Ő nem adhatta alább.

En meg, igen, én boldogan fogadtam el Tőle. Térdem állva türtem, hogy mint egy király-

nó, aranykardjával lovaggá üssön. Férfi nem fogadhat el ennyit nőtől, ha csaknem maquerau vagy kalmár. Mert képzetlenség nap mint nap. Ujévtől Szilveszterig hálásnak lenni. És hálából mindent néma és „előkelően eltűnni. Most értem meg a maquerau-k hálátlanságát.

Valahogy már véget kell vetni ennek. Negyvenötben azt gondoltam: talán ha diszszidálnék. Nélküle. De ehhez nem voltam elég szemérmes. Pedig bárhol „új életet” kezddhetem volna, szerte a világban jól ismerik a nevémet. Mellesteg úgy érzetem, bárhová mennék is, nem tudnék gyökeret verni.

Habár, igaz, ott kün legatább tudnám, miért vagyok gyökértelen. Szeptember 18

Régi asszimiláns családba születtem. Ott-hon soha nem esett szó róla, hogy zsidó vagyok. Negyedik elemista voltam, amikor a vizsga után a többiek megverték, és leszárdítottak bennünket. Akkor még I. Ferenc József uralkodott.

Hogy mi volt a támadás közvetlen oka, csak felszínesen tudtam már akkor is. Heten voltunk az osztályban zsidók, s hetünk egyik-ke valójában ellenszenves és alattomos volt, s el is követett valami ostoba tapintatlanságot. Ekkor tapasztaltam először, hogy általánosítják a közölünk valók hibáit: mind a hetünket megverték.

Akkor még magam is a saját fajtámtól idegenkedtem el: allergiás lettem a korlátolt, beevőnsődött feif zsidókra, akik mindnyájunkat kompromittáltak. De máig is inkább visszataszít minden ordenáriság, tudatlanság, pókhendiség a fajtámbelieken, mint másokon.

Csakhogy itt egy bökkenőbe ütköztem: miért nem fenyeget az általánosítás veszélye, ha egy sváb, egy szlovák, egy szerb eredetű magyar követ el valami hitványúságot?

Ennek a gyerekkori verésnek köszönhetőem, hogy a későbbiek már nem értek váratlanul. Sem az, ahogyan fiatal koromban a klinikán hántak velem, sem ami az első világháborúban és tizenkilenc után történt, sem ami a negvenes években.

Ő, a Klinika! Uevanaz a Kliniká, ahol most én vagyok a professzor.

Hiába volt keresztielevem, ha a keresztívzet már felnőtt koromban ontótték a fejemre. A Klinikán zsidó maradtam, én voltam az egyetlen „zsidó”. Hát egyetlen voltam, akik mindenhől kihagytak, akik mellőztek, akiket privátim nem érintettek, akiket a professzor sosem üt le sörözni, még amikor az adiunktusa lettem, akkor sem. No és akik minden „jó üzlethöl” kiféltettek. Tőlük, keresztényektől tanultam meg, miként lehet az orvos jó üzletember.

Idealista voltam, amikor indultam. Fleaz, utólag a legtöbb ember ilyenek emlékszi fiatalkori magát! S micsoda kénességek! Lannanotak bennem! Tudós akartam lenni, rákkutató. Máig is úgy hiszem, az lettem volna, ha nem K. klinikáira kerülök. De nem volt más választásom. Ezen a klinikán tanadtak rám a dzsentri allfőrök, s itt tanultam meg a cinizmust és a mohóságot. S amit ma leinkább sorsdöntőnek érzel: elnyomtak, meaaláztak, kikezesztettek maguk közül. Mert ha befogadtak volna, minden bizonylan meutalóm őket. De a kikezesztett rendszerint kikezesztőhez, az elnyomott elnyomóhoz akar hasonlítani, ha még nem kiforralt jellel. Másodig én túl fiatal voltam akkor s túl főcekony. Könnyen ficamodtam ki önmagamamból. Bosszút akartam állni rajtuk, s tudtam, csak azért okozhatok nekik bosszúságot, ha saját becsavévaik pálváin futom le őket. Nem tudós leszek tehát, gondoltam, hanem kalmár, de annak aztán sokkal különbb, mint ők. Majd megmutatom nekik! S megmutattam: alig évtized mul-tán mindnyáian koldusok voltak hozzám képest, beleértve a professzort is.

Későn, jóval későbbben fogtam csak fel, hogy magamat sujtottam bosszúmmal. Egészen úgy, mint amiként a megszégyenített is végül magasztánból válik szégyentelenné. Ime:

(Folytatása következő pénteki számunkban)

hogy az élet könnyű? Mióta? Nem volt könnyű nekem és nem könnyű neked. Így van ez, ez az élet — mi mást mondhatsz? De ha valaki nem akar élni hát... hát mit tehet, ha meghal? Semmit. A semmi az semmi, akkor jobb élni.

Gyere haza, Harry, mondta. Itt hideg van. Nedves a lábaid, meg fogsz fájni.

Harry mozdulatlanul állt a vízben, apja egy darabig várta, aztán megindult hazafelé. A szél megint lefújta fejről a kalapot és karikázott vele a parton.

Apám hallgatózik az előszobában. Jön utánam az utcán. Találkozunk a víz szélén. Szalad a kalapja után.

Ott áll a fiam, az óceán a bokájáig ér. (Székely István fordítása)

USA-ban
UJ KELET
Felvilágosítás, szolgálat, előfizetési, hirdetési és szerkesztési ügyekben
COLEMAN
KALMAN KAHAN
619 E. 2nd Street
BROOKLYN
Phone:
633-0564, 633-0543
New York 11218

A HETI SZIDRA

— EMOR —

És szolt az Örökkévaló Mózeshez: Szólj a papokhoz, Áron fiaihoz és mondd nekik: halott miatt ne tisztátlanítsd meg magát népe között; kivéve, ha vérokonna, aki közel van hozzá... És olyan nő, aki elvált férjétől, ne vegyenek el... A férfiak, Áronnak, a papnak magzatai közül, akik hiba van, ne lényen oda bemutatni az Örökkévaló tűzoldozatait... (Vajikrá 21, 1—21)

A magyarázat kézenfekvő: mindannak, ami Isten közelségébe jut, vagy amit Istennek bemutatnak, a maga nemében a lehető legtisztábbnak kell lennie. A papoknak tehát nem lehet testi hibájuk (vak, sánta, csonka tagu, pupos, törpe, stb.) és nem lehetnek rituális szempontból tisztátalanok. A szentség eszménye vonatkozik ugyan az egész zsidó népre, de mivel a kohániták közvetlenül és állandóan a Szentély szertartásaival foglalkoztak, rájuk külön törvények vonatkoznak, töltik magasabb színvonalat követeltek.

A fenti rendelkezések közül a kohánita és az elvált asszony házassági tilalma nem hogy érvényben van mind a mai napig, de támadási felületül szolgál azok részére, akik a zsidó vallás bástyáit akarják megdönteni. Hol a kohánita, hol a Templom, hol az áldozat? — halljuk minduntalan. Miféle pap az, aki megszerzi a szombatot, tiltott ételeket eszik, sosem jár a templomba? Miféle tilos az ilyen „szent embernek“ elvált asszonnyal összeházasságát?

Az elmúlt években izraeli kormánykörök is foglalkoztak a kérdéssel. Még emlékszünk arra a törvényjavaslatra, amelyet annakidején Gideon Hausner nyújtott be, és lényegét a következőkben foglalhatjuk össze: olyan esetekben, amikor a rabbinátus nem hajlandó egy párt megeskötni, tegyük lehetővé számukra, hogy polgári úton köthessenek házasságot. A többség elvetette a javaslatot, és éppen a zsidó nép evéséje miatt helyezkedett negatív álláspontra. Ez az érvelés körülbelül így szólt: „Világszerte amúgy is pusztít a vegyesházasság; hogyan reagál majd a külföldi zsidóság, ha Izraelben törvényesítik a vegyesházasságot?”

Honatyáink még egy szempontot vettek figyelembe, Izraelben népkisebbségek is élnek, és megdöbbentve megvannak a maga vallási érdekei. Mígpedig a törvény egyformán vonatkozik az ország minden polgárára. Ha tehát engedélyezik a polgári házasság bármelyik formáját, az önkéntelenül kihat a muzulmán és keresztény hitfelekezetre is. Az ilyen lépések pedig beláthatatlan következményei lehetnek.

A vitával kapcsolatban rá kell mutatnunk arra, hogy a Tóra parancsait ott, ahol világos, indokolás hiányzik) háromféleképpen szokták magyarázni: az erkölcsi módszerrel, amelynek legfőbb képviselője Rámbám, és amelynek alapja, hogy a világmindenség harmóniájának érdekében szükség van a Tóra parancsainak a betartására. A másik módszer a parancsok mögött meghúzódó tettek kutatása, és ezt az utat ősidők óta a kaballisták követték. A harmadik iskola a szimbolizmushoz folyamodik, és azt vallja, hogy az elvont fogalom ritkán bír nevelő hatással, ezzel szemben a jelképek hatnak és befolyást gyakorolnak az ember magatartására. Ennek a módszernek alapja a pszichológiai tapasztalat és legmarkánsabb képviselője Sámson Ráfáel Hirsch, aki „Torá im derech eret“ jelszavával igyekezett szintézist teremteni a zsidó vallásos életmód, és a modern, világi tudományok között.

Napiainkban nyugodtan beszélhetünk egy negyedik módszerrel, amelynek tengelyében a zsidó nép egységének a gondolata áll és amelynek Izrael kormányában és a Kneszetben a többség képviselői adtak hangot.

Az alábbiakban megpróbáljuk a kohánita és az elvált asszony házassági tilalmát a metodus alapján kiértékelni.

Tudjuk, hogy a Templom lerombolásával elsődlegesen a zsidó nép politikai önállósága és állami szuverenitása is megszűnt. Abban a pillanatban viszont megszületett a remény, hogy

ujból urai leszünk sorsunknak, saját országunknak. A Talmudban van erre egy találó mondat: „Aznap, amikor a Templom elpusztult, megszületett a Messiás“.

A gálat története tulajdonképpen a zsidó irdentizmus története. Tizennyolc évszázaddal a Bét Hámiكدás pusztulása után Reb Mose Szofér („Chátám Szofér“), a pozsonyi rabbi-fejedelem irredenta szempont, azaz Cion iránti hűség alapján ellenzte a zsidók egyenjogúsítását. „Mj nem kaphatunk polgárjogot — mondotta —, mert mi hadifoglyok vagyunk, akiket Titus zsoldosai hurcoltak el szülőföldünkről. Egyetlen pillanatra sem békéltünk meg a helyzetrel és nem adtuk fel a reményt, hogy visszatérünk Cionba. Az emancipáció azt jelenti, hogy mi hűtlenné válunk Erec Jisráelhez és a gálatot nem tekintjük többé gálatnak“.

A messiási hit, a hazatérés reménye, a Cion iránti sóvárgás tartotta bennünk a lelket a hosszú gálat sötét és keserves évszázadain keresztül. A remény középpontjában a Bét Hámiكدás állott! Így szól mindennapi imánk: „Jeruzsálembé, városodba, térj vissza uralommal és lakjál benne, amint megígérted, és építsd fel azt legközelebb, napiainkban örök éniületként: Kezeld, Örökkévaló Istenünk, népedet, Izráelt és imádságát, és helyezd vissza az istenszolgálatot házad csarnokába, és Izráel tűzoldozatait és imádságát szeretettel fogadd és jóakarattal, és legyen mindig akaratos szíved Izráel népeének istenszolgálatára... És vigyél minket Cion városába ujjongással és Jeruzsálembé, Szentéved házába, örök örömezzéssel, hogy ott elkészítsük Előtted kötelező áldozatainkat, amint megparancsoltad nekünk Tórádában, Mózes szóladé keze által, Fenséged rendelése szerint...“

Egy név, amely annyi évszázadon át várja a Messiást, nemzeti felemelkedését és Temploma felépítését, gondoskodik arról, hogy panjai — a kohániták — rituális szempontból minden pillanatban fitték legyenek a templomi szolgálatra. Jóllehet hiányzott a könyv és a feljegyzés, a kohánita tudatot mindvégig ébren tartották. A Templomban és minden ünnepi alkalommal a kohánita külön megtiszteltetésben részesült. Elsőnek járult a Tóra elé, az asztalra illették és lakomákon ő „bencsolt“. A „kohén“ szót különböző formában hozzájegyezgették a nevékhöz — minden irott dokumentumban feljuttatták, hogy az illető kohánita. Az is mondhatjuk: amilyen mértékben élt a zsidóságban a messiási remény, ugyanolyan éles volt benne a kohánita tudat.

A zsidó állam 28 év előtti felállítására fordulópontra jelent ugyan történelmünkben, de a messiási idők, a tökéletes megváltás („geulá selamá“) még nem érkezett el. Még mindig ellenség vesz körül bennünket minden oldalról, és ami ennél is döntőbb fontosságu, a szórványok összevonásának még csak az elején vagyunk. Nézzünk tulnovó többsége, mint egy 80 százaléka a néptől országokban él.

A zsidó állam közelebb hozott bennünket a megváltáshoz, de a létfenntartás szempontjából a messiási hitnek és reménynek ugyanolyan döntő jelentősége van, mint azelőtt. Ez a megalánítás áll mind Izráelre, mind a gálati országokra. Minthogy pedig fennáll a nagy veszély, hogy szakadék közöszdhet az Izráelben élő törzs és a gálati zsidóság között, minden erőnkkel a népi egység megőrzésére kell törekednünk. Ebből a szempontból a kohánita ismervek megszüntetése gyilkos mérényletet jelent a nép egységé ellen.

„Ani máámin beemná selamá, én hiszem teljes hittel a Messiás eljövételét, és ámbár kélekedik, mindazonáltal várok rá minden nap, hogy előljön...“

Ezt mondjuk, ezt valljuk, ezt daloljuk. Vallások és kevésbé vallások, ki-ki a maga módján. Mindannyian áhitjuk a messiási időket, a teljes és maradék nélküli megváltást.

Különbösek hangzik, mégis igaz: a messiási hithez szervesen hozzátartozik az évezredek, krisztálytisza kohánita tudat. Ezért is bír hatványozott szentséggel és érvénnyel a Szi-náj-hegyi törvény, amely tiltja kohánita és az elvált asszony közötti házasságot.

IGY FOGTÁK EL ADOLF EICHMANN

„A GARIBALDI UTCAI HÁZ” — ISZER HAREL KÖNYVÉNEK MAGYARNYELVŰ VERZIÓJA

Most már elárulhatom: vegyes érzelmekkel és kétkedve vettem kézbe a könyvet. Ugyan, ugyan, mi újat mondhat már nekünk az író az Eichmann-ügyről — 26 évvel az események után? A jeruzsálemi per után? Azok után, hogy hetekig, hónapokig láttuk a Sátánt az üvegkalkitában és a bíróság előtt lepergették minden idők legszörnyűbb bűntényét, a hatmillió katasztrófáját?

Igy okosodtunk: ez a könyv, amely Eichmann elfogásáról ad beszámolót, műfajilag sem állhatja meg a helyét. Lényegében ez egy krimi, amely témáját az életből merítette, viszont a story csattanóját minden tízéves gyerek ismeri. Miféle krimi az, amelynek happy-end-jét betéve tudjuk? Hol van itt a drámai feszültség?

Alig fogtam bele az olvasásba, rájöttem, hogy ez az „ügy“ kívül esik minden sémán, konvención és szabályon. Mert ugyanugy ahogy Auschwitz, a halálgyár egyedülálló jelenség volt — az Eichmann-akció is páratlanul áll a maga nemében. Már az első oldalaknál érzed, hogy „A Garibaldi utcai ház“ a te legszemélyesebb ügyed. — Te az olvasó — te is az Iszer Harel munkatársa vagy. Itt lehullanak a válaszfalak az olvasó s az akció végrehajtói között. Minden fenntartás nélkül azonosítod magad velük. Nem értük —, hanem magadért drukkolsz. Tiszta véletlen, hogy annakidején fizikai valóságban nem vettél részt az akcióban. Most, a könyv olvasása révén Iszer Harel téged is beszervezett.

A könyvhöz csatolt tanulmányában Dán Ofry azt írja, hogy „az Eichmann-akció ma már a világ valamennyi hírszerző- és titkos-szolgálatra kiképző intézményében a klasszikus tananyagok között szerepel. A hírszerzés rejtett világában Adolf Eichmann kézrekerítésének és Izráelbe hozatalának lebonyolítása a tökéletes végrehajtás iskolapéldájának elkönyvelt tananyag“. Iszer Harel könyve arról győzi meg az olvasót, hogy az idézett megállapításban nincs semmi túlzás. A könyvben látjuk az izráeli titkos szolgálat főnökét, aki az Eichmann-műveletet kitervezte és annak végrehajtását személyesen irányította — s látjuk a legözöndölgőbb tífű nehézségeket. Az elfogással, az azonosítással és az elszállítással kapcsolatos bajokat, zavarokat, bonyodalmakat, akadályokat. Látjuk az embereket, akik önként vállalták a veszélyt, az emberrablással járó kockázatot. A terv minden egyes részleténél Harel kidolgozza az alternatív megoldások hosszú sorát, mert az ilyen terveknel a véletlen is szerephez juthat. Egy svájci óramű szerkezete eltörpül a százfajta kombinációs lehetőség és összejátek mellett, amit ez művellet igényel. Mint tudjuk, nem is történt műhiba. Az akció páratlan sikere bizonyítja, hogy a tervező mindent meggondolt, mindent megfontolt, minden eshetőséget számításba vett. Ennek eredményeként jelenthette Iszer Harel 1960 május 22-ikén, vasárnap délelőtti kilenc óra 50 perckor Dávid Ben Gurion miniszterelnöknek Jeruzsálemben:

— Elhoztam Adolf Eichmann. Már két órája Izráel földjén van...

Az Eichmann-akció legfontosabb tényezője a munkatársak lelki motivációja. Iszer Harel valóban minden egyes emberéről megírja, egyénileg hogyan viszonyul a véskorszakhoz. A munkatársak jó része személyesen is végigjárta a kanoz utját, és kivétel nélkül mindegyiknek legközelebbi hozzátartozót gyilkolták meg. Tekintve, hogy a munkatársak közt több a magyar származású (Lázár, Dani, Ezra, stb.) a „magyar ügy“ számos aspektusa túrul fel az olvasó előtt. A deportációval kapcsolatban a könyv 73-ik oldalán olvassuk, hogy „május 15-ikén hajnalban, magyar csendőrök ébresztették fel a szigeti zsidókat és rájuk parancsoltak, két órában belül legyenek útra készen“. Majd a következő jellemző sorokat olvassuk:

„Nagyon naivak voltak a szigeti zsidók. Fogalmuk sem volt róla, hogy Európa minden országában már évek óta megsemmisítik a zsidókat. Sosem hallottak Auschwitzról. Nem mondta meg nekik senki, hogy egész Európából vonatokon szállítják oda a zsidókat, és lemészárolják őket“.

A könyv véget vet annak a vitának is, ki vezette Eichmann nyomára az izráeli hatóságokat. Közvetlenül a hóhér elfogása után — magasabb államérekdek miatt — nem lehetett felfedni az informátor nevét. Évekkel azután, amikor Iszer Harel kitért az állami szolgálatból és megírta könyvét, harcot folytatott a publicitás jogáért — eredménytelenül. És közben a külön-

böző náci-vadászok vigan aratták a babérokat és maguknak vindikálták a bravuros leleplezés dicsőségét. Iszer Harel némaságra volt itélve. Most, 15 évi kényszerhallgatás után, nyújtja át az olvasónak az Eichmann-ügy hiteles történetét.

Időzítés szempontjából Iszer Harel könyve sosem volt olyan aktuális, mint most, amikor világszerte igyekeznek reusálni, meghamisítani a véskorszak történetét. A világirodalomban egy új válfaj született, amely tisztára akarja mosni a náciakat, és úgy állítja be őket, mint a világ zsidósága által elkövetett nagy csalás“ áldozatait.

ISZER HAREL Az első hiteles beszámoló

A véskorszak emléknapi alkalmából Erich Kulka, a Jád Vá-sém kutatója, füzetet hozott ki, és ebben felsorol 65 könyvet, amelyet a szélrózsa minden irányában, a legkülönbözőbb nyelveken sokmillió példányszámban terjesztenek. A könyvek vezérlő motívuma: mindaz, amit a zsidók mesélnek, egyetlen óriási hazugság. Az európai zsidóság kiirtása hazug mese. Zsidók találták ki az Eichmann-féle „végleges megoldás“ legendáját azzal a céllal, hogy kompromittálják Németországot. Nem léteztek halálgyárak és gázkamrák. Az elpusztított hatmillió zsidóról szóló verzió a világ-zsidóság kolosszális csalása.

Ezt az irodalmat különféle formában gyártják: vannak „tudományos“ művek, van „szépirodalom“, vannak memoárok, füzetek, pamflettek, vannak történelmi és „elméleti“ művek, közös nevezőjük: a zsidó-gyűlölet és a kétségbeesett kísérlet a véskorszakkal kapcsolatos igaz tények elferdítésére és meghamisítására.

Ime néhány könyvcím: „Valóban elpusztult hatmillió zsidó? Végre valahára — az igazság!“, „A nagy háziúság: Auschwitz!“, „A világtörténelem legnagyobb csalása — a hatmillió“. Ez utóbbi könyv szerzője bizonyos dr. Austin, német származású amerikai polgár, neves amerikai egyetem tanára, aki könyvében a Jád Vásemnek tulajdonítja „a hatmillió elpusztított európai zsidóról szóló legenda szerzői jogát“. A zsidók — írja becsapják a német népet és a nem létező hatmillió hullá segítségével sokmilliárd márkát sajtolnak ki a németekből...

Erich Kulka szerint az arab petro-dollárok jelentős szerepet játszanak ebben a nemzetközi hamisítási akcióban. Az arab országokban is „virágzik“ ez az irodalmi műfaj, sőt, ók tovább mennek: azt állapítják meg, hogy a zsidók tulajdonképpen náciak, s a náciak nem voltak csak... zsidók. Az auschwitz-i hazugságot azért találták ki, hogy jogcímet formáljanak maguknak Palesztina elrablására, és Izráel állam annak helyébe való felállítására. Hitler maga, valamint a legtöbb náci-vezér — írja az egyik „tudós“ szerző — zsidó származású volt... Hitler náci-cionista volt és ő alapította Izráel államát...

Tanulmánya végén Erich Kulka emlékeztet Anár Száád legutóbbi németországi látogatására. Ő is azt mondta, hogy Németország kötelessége megszabadulni a bűntudattól és be kell szüntetnie Izráel támogatását. Az egyiptomi államfő a nemzetközi hamisítási akció szellemében beszélt.

Külön meg kell emlékeznünk arról a 22 oldalas tanulmányról („Iszer Harel és Izráel titkos szolgálat“), amelyet Dán Ofry írt a könyv elé. A tanulmány elmondja, hogyan jött létre az izráeli titkos szolgálat, amely világvizsgonylatokban is igen komoly tényező. Megtudjuk belőle, mi a Moszad, mi a Sin Bét, milyen sikereket könyvelt el és hol érték kudarcok, milyen kritériumok alapján válogatták össze az embereket és az elmúlt 28 év alatt kik álltak a szolgálat élén.

Dán Ofry feleleveníti a nyilvánosságra került híresebb kém-ügyeket (Áháron Kohén, Dr. Jisráel Beér, stb.), a Joszele Schuhmacher-ügyet, az Erec Gionban működő német tudósok históriáját, amely végső fokozat eredményezte, hogy Iszer Harel megvált a Biztonsági Szolgálatól. A tanulmány alapján az olvasó átfogó képet kap arról a komplikált szervről, amely a zsidó állam életében ilyen létfontosságú szerepet játszik.

A könyvet Barzilay István itette át magyarra. Munkáján meglátszik a fél évszázados újságírói rutin. Nyelvezete könnyed, precíz, gördülékeny, élvezetes.

A fedőlapot Stephan Jordan tervezte kifinomult művész i-zléssel, remek szín-kombinációval, érzékeltette a szörnyű nagy titkot, amely a Garibaldi utcai ház falai mögött rejtlett. A könyv a Zohár kiadó (Tel-Aviv, P.O.B. 2254) gondozásában jelent meg finom papíron, izléses köntösben, több érdekes kép és dokumentum mellékletével.

SCHÖN BEZSO

BÖRRUHÁZAT

„SZALON BIGDEJ CHEN“

D. BLUTHMES

TEL-AVIV * Allenby 99 * emelet

A nagytemplommal szemben, telefon: 291693

* KITUNÓ MINŐSÉG * KÜLÖNBÖZŐ SZINEK * KÖRKEKTI KISZOLGALÁS

Nyitva 7-től — 7-ig

1976. V. 7.

HÁTFAJAS! Iktász, lumbágó ellen viseljen LUMBO SACRAL ANATÓMIAI ÖVET. Biztonság az övvel. Helytelen állás. Szellős, különösen az ország éghajlatához alkalmazva! Kapható gyógyszerárakban.

ANYAGOK EXPORT FELESLEGRŐL. Nyári anyagok érkeztek csodás nagy választékban. * SPECIÁLIS ÁRUSÍTÁSI MÓDSZER * * GYÁRI ÁRAKON * Petách Tikva : Stampfer utca 30. Herzlia : Ben-Gurion utca 22. Rámát Gán : Sokolov utca 10, az udvarban. Rison Lecion : Rothschild utca 28, a passzázsban. Ásdod : Polgát útlet, Merkáz Rascso Hé. Rechovot : Herzl utca 92, Ábábnél utca sarok.

MINDEN KRIMINÉL IZGALMASABB! A GARIBALDI UTCAI HÁZ. Eichmann elfogásának hiteles története ISZER HAREL az izráeli titkosszolgálat v. főnökének könyve. 334 oldal * Eredeti fényképfelvételek * Dán Ofry előszava: „Iszer Harel és az izráeli titkosszolgálat“ KAPHATÓ AZ ÖSSZES KÖNYVÜZLETEKBEN és A JELENTŐSEBB ÚJSÁGÁRUSÍTÓ HELYEKEN. Belróldi tervezés vizonteladónak: „GAD“, Csienov ut. 12, tel. 820129, 823701. Külföldi vizonteladók forduljanak közvetlenül a kiadóhoz: ZOHAR KÖNYVKIAD. TEL-AVIV, POB. 2254, ISRAEL. KÜLFÖLDI MEGRENDELŐK az alábbi szelvény felhasználásával rendeljék meg a könyvet a kiadótól: „ZOHAR“ PUBLISHING LTD. Tel-Aviv, P.O.B. 2254 — Israel. Kérem, hajópostával küldjék el ISZER HAREL „A Garibaldi utcai ház“ c. könyvét, amelynek vételárát, 5 USA-dollárt, illetve annak megfelelő összegget mellékelek. A könyvet az alábbi címre küldjék: Név: ... Cím: ... (Írógéppel vagy nyomtatott betűkkel kérjük kitölteni)

A-ban KELET... hirdetési és ügyekben... NEM KAHAN 2nd Street OKLYN phone: 4, 633-0543 work 11218

ART BUCHWALD:

»ISTEN HOZTA, WASHINGTONBAN...«

WASHINGTON. — A kétszázéves évforduló megünneplésére az idén tele van a város látogatókkal. Bár mindenki szívesen látja őket, a nagy rumli kezd megviselni a várost és a helyi lakosság egy része különböző ötletekkel próbálkozik, hogy elvegye barátai és rokoni kedvét az idejövetelel.

Barátom, Glaubet például gondosan megfogalmazott egy levelet, amelyet mindenki elküld, aki azzal fenyegetőzik, hogy látogatáshoz jön a fővárosba 1976 folyamán. A levél nagyjából így szól:

„Kedves Jack és Dorothy: „Lola és én boldog izgalommal vettük a jó hírt, hogy egy hétre le fogtok Washingtonba hat csemetétekkel együtt, az év legjobb szezonja a főváros meglátogatására és biztos vagyok benne, hogy jó fogadtok érezn magatokat.

„A sertés-influenzajárvány még nem jutott el hozzánk, habár úgy hallottuk, hogy ketten már megkapták az utcaükben. Valószínű, hogy ez csak vaklármá, de azért minden esetre beoltatjuk magunkat.

„Az azaleák már kinyitkák és a cseresznyefák virágnak és Washington most valóságos színpompában tűndököl. Sajnos a légszennyeződés most jóval meghaladja a megengedett szintet, úgyhogy, ha valamilyen gyermeketeknek valami légszűrővel kapcsolatos betegsége van, azt otthon hagyjam. Ha van légkondicionált kocsitok, akkor védve lesztek a smogtól, habár ebben az évadban ezt nem garantálhatom.

„Azt kérdeitek, mit érdemes megnézni Washingtonban. A Fehér Ház, természetesen, kötelező. Csak öt órát kell várnotok, hogy bejussatok és amikor már benn vagytok, a vezetők meglehetősen gyors tempót diktálnak, de megéri a fáradságot. A bejárat előtt most sátorototok húztak, tehát nem kell két óránál tovább a tűző napon állnotok és elsősegély sátrak is vannak a közelben, az esetre, ha napszúrás kaphatok.

„Ajánlom továbbá a Capitol megtekintését, amár előre figyelmeztetem a gyerekeket, ha meglátogatják a Szenátust, vagy a Képviselőházat, ne számítsanak szencziókra, mert három-négy kongresszusi képviselőnek sohasincs több a teremben. Ide általában három óra sorbaállítás után be lehet jutni, de a várakozás fedett folyosókon történik, úgyhogy nem kell aggódnotok a hőség miatt, mint a Washington Emlékmű előtt, ahol négy órát kell várni, viszont az nagy élmény a srácok számára.

„Ami a washingtoni bűnözés problémáját illeti, ne higgyetek mindent, amit az újságokban olvastok. Persze, vannak rablótámadások és előfordul, hogy megerőszakolnak nőket, mint minden más városban, de az utcai bandák, amelyek a Mall vagy a Reflecting Pool körül lebzselnek, nem háborgatnak senkit, hacsak nem látnak egy fényképezőgépet, vagy egy elegáns retikült, amely tetszik nekik. Azt mondanám, hogy fényes nappal körülbelül olyan biztonságban lennétek Washingtonban, mint éjszaka a new-yorki Central Parkban.

„Az utcai forgalom nem probléma, főleg, ha szabadságot vagytok és nem kell sehová sem lennetek meghatározott időpontban. Számos utcát, amelyek a Metro építkezési munkálatai miatt le voltak zárva, ismét átadták a forgalomnak, habár más utcákat felárasztottak.

„Hogy költséges-e, kérdeitek. Aligha. Bármelyik szendvics bárban vagy cafetériában az egész család élelmezése biztosítható 60 dollárért, de persze, ha le akartok ülni, többbe kerül.

„A Potomac folyó gyönyörű ebben az évszakban, de nem ajánlatos kézzel hozzáérni a vízhez, hacsak nem kaptok előzőleg tifuszoltást. Egyik barátom mesélte, hogy a minan látott egy cápát a kanálisban, amely cafatokra marcangolt egy csónakot, benne három emberrel, de erről nem olvastam semmit az újságokban.

„A parkozás nem probléma. Van elég garázs a városban, óránként mindössze 3 és fél dollár parkolási díjat szednek. És csak 45 percet kell az embernek várnia, amíg visszakapja a kocsiját.

„A motelek és a hotelek zsuflóság tömve, így hát ajánlatos, hogy a szobarendeléseket írásban igazolják, mielőtt jöttök, habár ez sem garancia, hogy kaptok szobát. Mi szívesen elszállásolnánk benneteket nálunk, csak hogy Barbarának sarlabia van és a doktor attól tart, hogy az év végéig nem lábál ki belőle.

„Nos, ez lenne nagyjából az ábra. Remélem, hogy jöttök, mert ehhez hasonló felhajtás sokáig nem lesz. Oh, a propos, ne számítsatok arra, hogy látni fogjátok Ford elnököt, Valószínűleg felétek lesz kortesköruton, miközben ti itt vagytok.

„Szívesen üdvözlét a Gaublet család minden tagjától”.

(sz.l. fordítása)

FILOZÓFIA A MELLÉNYZSEBEN

Rendszerint az ér legtovább, aki pontosan tudja, meddig mehet.

A bátorsága szépen fejlődik. Már észreveszi a munkahelyén a bajokat, de még nem teszi szövé.

Hogy valakit tökéletesnek tartunk, egyet, s mást el kell felejteni vele kapcsolatban.

Optimista az az ember, aki kikapcsolja a rádiót, mert unatkozik, aztán bekapcsolja a tévét.

A fiatalokat mindennél jobban bosszantja, ha megértik őket.

Némely feladat nagy előnye, hogy az elvégzését addig lehet halogatni, amíg már semmi értelme nincs.

RÓMAI IMPORT-VICC

Egy római muzeumban igaztalan szaladgál föl-alá egy nő. Megszólít egy izraeli turistát:

— Bocsánat, nem tudja véletlenül, hol a Laokoon csoport?

— Sajnos, nem tudom. Én egy hisztadrufi csoporttal vagyok.

EGY IGAZGATÓ

EMLÉKIRATAIBÓL

Lehangoltan érkezik haza a vállalati igazgató. A felesége igyekszik őt jókedvre deríteni, s mindenek előtt boros kedvének okairól érdeklődik.

— Valami baj van a vállalatnál, drágám?

— Semmi. Csak a friss vér, amelyet a vállalatba öntöttem, már a leváltásomat követeli...

Kizárólag logikusan gondolkodóknak

A biztonságos közlekedés legfőbb feltétele egy közlekedési rendőr a visszapillantó tükrökben.

Jelentős gondokról vagy a hírgyűnösökre, vagy a humoristák útján értesülünk.

Az élethez vannak fontosabb dolgok is, mint a pénz. De rengetegbe kerülnek.

LONDONI IMPORT-VICC

Egy sikeres angol üzletember elhatározza, hogy fiatal barátját elveszi feleségül. Elmondja tervét egy barátjának, aki csak a kettőjük közötti különbséget sokallja.

— És mondd — kérde a barátja —, a kis nő tudja a korodat?

— Nagyrészt...

KERESKEDELMI

TÖRTÉNET

Az áruház nőiruha osztályán a főnök tanítja az új eladót. A szakma fortélyait ismerteti:

— Ha fiatal, 16–18 év körüli lány próbál, mondja azt neki, hogy ebben a ruhában komoly, felnőtt nőnek tűnik. Husz és negyven között mondja azt a vevőnek, hogy a ruha fiatalítja.

— És a negyvenen felüli nőnek mit mondjak?

— Legjobb, ha azt mondja, hogy a ruha kiárusítási áron kapható.

OLASZORSZÁGI

IMPORT-VICC

Az orvos megkérde a betegétől: — Hogy van? Betartja az utasításaimat?

— Sajnálom, doktor ur, de közölnöm kell, hogy az infláció megelőzte önt.

— Hogy érti ezt?

— Amiktől ön eltöltött, azokat ma már az anyagiak miatt sem engedhetném meg magamnak...

KÖZLEKEDÉSI TÖRTÉNET

Egy asszony száguld autójával a városban. Megállítja egy rendőr és ráfordmed:

— Nem tudja, kérem, hogy itt csak ötvennel hajthat?

— Miféle butaság ez? Maga azt akarja, hogy most 12 évig gyalog járjak ezen a környéken?

RÉSZEGSÉG

Feldult ember rohan a rendőr után:

— Az uton hajtottam, amikor hirtelen egy ittas vezető hajtott velem szemben és belém rohant.

— Honnan tudja, hogy ittas volt?

— Nem lehetett józan, mert egy fát vezetett, mikor nekem hajtott.

IMPORTVICC A LAPPFÖLDROL

— Mit akart ez az ember földet? — Ez a világ legjobb ügynöke. Képzeld, eladott nekem egy elektromos hűtőszekrényt...

EGY KUPICA BÖLCSESSÉG

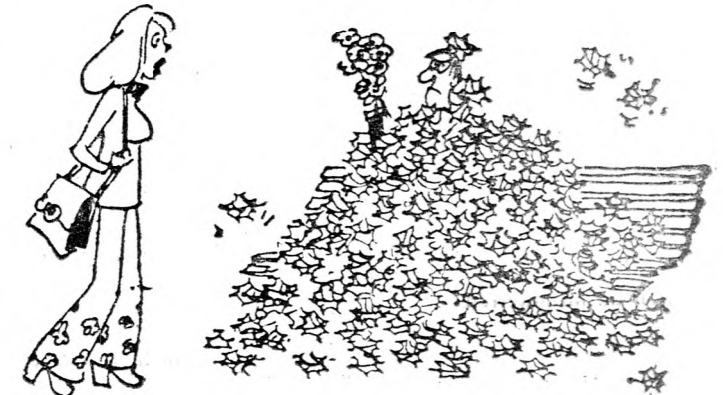
Van olyan tehetséges ember, aki a dicséretet özőnőből ki tudja szűrni azt a szemernyi bírálatot, amelyet vissza kell utasítani.

Más hibát ne úgy tekintsük, mint saját erényeinket.

Néha csak akkor veszik észre a csillagot, mikor már lehull.

Emberségesnek lenni erény legyen, nem mentegetőzés.

Még senkivel sem találkoztam, aki annyi gondot okozott volna nekem, mint én magamnak.

— RÉGEN VARSZ. SZIVEM?

BUDAPESTI

IMPORT-VICC

A párttitkár előadást tart. Mindenki nagy figyelemmel hallgatja. Végül így szól az előadó:

— Elvtársak, most tegyük fel kérdéseiket.

Senki nem szól.

— Kérdezzenek csak bátran az elvtársak. Tőlem mindenki mindent megkérdezhet...

Egyszer csak a hátsó sorok egyikéből a párttitkár felesé-

ge kér szót. Feláll és ezt mondja:

— Azt szeretném megkérdezni a párttitkár elvtársától, hogy mikor veszi meg nekem azt a bundát, amelyet még a házasságkötésünk előtt ígért?

TEXASI IMPORTVICC

- Hová mész, Jenő?
- Bankba.
- Számlád van?
- Nem. Revolverem...

theater in der westentasche ulm

ERSTMALIG ZU EINEM GASTSPIEL IN ISRAEL mit der originellen, über 250 Mal mit grossen Erfolg in Deutschland aufgeführten Komödie von

KARL WITTINGER:

„KENNEN SIE DIE MÜNCHSTRASSE?”

Israel-premieren in:

TEL-AVIV Montag, 10. Mai Dienstag, 11. Mai ZOA-Haus, 8.30	HAIFA Shabbat, 15. Mai BETENU (2 Vorst.) 6 + 8.30	JERUSALEM Sonntag 16. Mai BINYANE HAUMA (Kl. Saal) 8.30
---	--	---

Vorverkauf: Tel-Aviv: „Union”, Dizengoff 118, Tel. 248518
Haifa: „Nova” Jerusalem: Kahama

BOR- ES ANTILOP-KABÁTOK KÉSEN ES MÉRTEK UTÁN KAPHATÓK

„TRANSILVANIA SZALON”-ban
Tel-Aviv, Finn utca 8/6 • Tel. 34103
TACHÁNA MERKAZIT

VÁMOS ORVOSI MŰSZERESZ

MODERN BETÉTEK. MINDEN CIPOBEN HORDHATÓK • EJJEL-NAPPAL VISELHETŐ SERVKÖTŐK • ORTOPÉD FÜZŐ, HASKOTO • GUMIHARISNYA
Tel-Aviv, Passage, DIZENGOFF St. 155 • Tel. 227-284

RESZESZ - kártevő irtó szolgálat
az egészségügyi minisztérium engedélyvel
(engedély szám: 194)

LAKÁSOK • IRODÁK • ÜZEMEK
ÜZLETEK PERMETEZÉSE
GARANCIA EGY ÉVRE
LAKÓHÁZ BIZOTTSÁGOKNAK
KÜLÖNLEGES FELTÉTELEK
GIVATÁJIM • ÁRÁD U. 5 • TEL.: 21 13 37

Hölgyeim!
KIFOGASTALAN SZABÁSÚ ELEGANS SZOKNYA
BINDER KONFEKCIÓ
Tel-Aviv, Nachlat Beniamin utca 21. tel. 623081
• Rendeléseket minden átlap vállalunk •

KÜLFÖLDRE KÉSZÜL?
Ne halassa utolsó pillanatra utazása előkészítését!
Idejében biztosítsa helyét!
Ingyenes tanácsadás utazása megtervezésében.
Bármilyen utazási ügyével forduljon bizalommal

CITOUR
utazási irodához,
TEL-AVIV, Brenner u. 2
(Allenby sarok)
Tel.: 28-59-59, 28-17-55

- * TÁRSASKIRÁNDULÁSOK: Európába, Skandináviába, USA-ba (Mexicoba), Távolkeletre, Balkán államokba, Romániába. Kérje prospektusainkat
- * TÁRSAS KIRÁNDULÁSOK fiatalok részére és kóser ellátású csoportok
- * NYARI VAKACSIÓK ES ÜDÜLESEK.
- * CSOPORTOS REPULÓUTAZÁSOK A VILÁG BARMELY RÉSZÉBE, kedvezményes áron.

BESZÉLÜNK MAGYARUL!

— Mi ez, doktor ur?
— Fájdalomcsillapító.
— Mikor vegyem be?
— Egy órával a fájdalom előtt...

A SZÁZ ÉVES EMBER
Századik születésnapján egy újságíró felkeresi a környék legöregebb emberét és felteszi neki az obligát kérdést:
— Minek köszönheti azt, hogy ilyen szép öregsége van, kedves bátyám?
— Még nem derült ki.
— Hogy érti ezt?
— Most tárgyalok egy joghurt-gyárral és egy hatalmas matrac-üzemmel reklámügyletben...

MAGDA FÜZŐ
Tel-Aviv • Dizengoff 155 (Passzázs). Telefon: 227284
Divatos fűzők, melltartók, speciális mellprotézisek operáció után • Gyógyfűzők hátfájás ellen.

EGÉSZ UTON BUDAPEST FELÉ...

Egy autókirándulás Kelet-Európába az, amit a marxisták „az egyenetlen fejlődés törvényei”, a nyugatiak pedig a kontraszt tanulmányának neveznek. A modernizálás ellenére, az élet, számos vonatkozásban, mintha a múlt századba vetné vissza az utast. Erdély vidékének egyes területei például furcsán görögnek tűnnek: falvak, amelyek sohasem láttak villanykörtét, közvetlen utak, amelyek főleg rőfögő sertések és kotkodászoló szárnyasok „közlekednek”. Alábbiakban Viliam Rademaekers, a TITM magazin európai tudósítójának „pillanatfelvételei” a Bécs-Budapest-i országútról.

A budapesti műút jobb, mint tíz vagy 15 évvel ezelőtt, sima makadám a hepe-hupás aszfalt helyett. A hegyeshalmi magyar vámsorompónál a vámenőrzési szertartás csaknem olyan felületes, mint Nyugaton. A határ-átlépési térségben már nem láthatók az őrtornyok és eltűnt a szögdeszka is. Ami nem jelenti azt, hogy a vasútgöngy nincs többé. De a magyarok kissé meglazították az ellenőrzést, talán a sokszázézer külföldi látogatóra való tekintettel, akik évente átutaznak az országon. De túl a határon, a földrajz a régi maradt. Sik, gazdag feketeföldű vidék, mint az osztrák Burgenland. A földek vetésre várnak — ez esetben kukoricára, minthogy Magyarország egyfajta dunai Iowa. Egy magányos paraszt összehuzza prémbekését és lovaskocsija gyeplőj fölé görnyedve hajt a szél ellen.

Kelet-Európában az emberek még gyorsabban menekülnek a falvakból, mint Nyugaton. Az ok: a hagyományos mezőgazdasági módszerek esője, az elégtelen teljesítményberek, amelyek nem igen serkentik munkára a földművest a kollektív farmokon, és a vidéki élet lélekölő unalma. Az exodusz leküzdésére, a nagyobb városokban most tartózkodási engedélyt követelnek a hatóságok, de ez az intézkedés nem vetett gátat még az áradatnak. A kormányok különböző kedvezményeket nyújtanak a vidéken letelepedőknek, például új lakásokat, bungalókat, nagyobb fizetéseket és hosszabb vakációkat. Ez a kampány mindaddig nem sok sikert mutatott fel. Mindamelllett, az élet határozottan jobb. A vidéken nincs vagy alig van már írni-olvasni nem tudó lakosság, amelynek arányszáma még jelentős volt a második világháború előtt. A régi módú bábaasszonyok munkakörét falusi orvosok és kórházak vették át. Mindamelllett, a paraszok átlagos életkora jóval ötven felett mozog, amely tény valami szomorú léggömböt köleszönöz a tájnak.

Ebéd Győrben, mintegy 50 mérföldnyire a határtól. Rába Hotel, a város központjában. Funkcionális, szovjet stílusú építkezés, de az étteremben a kiszolgálás kifogástalan és az étel — szalámi, fogás, badacsonyi Rieslinggel — pompás. Igaz, túl drága (11 dollár) a helyi vendégeknek, akik 3 dollárért ebédelnek „menü”: hablevest és töltött káposztát, vagy disznócsülköt savanyú káposztával. — Odakinn az utcán kenes szénfűstöt kavart a szél. Győr ipalomnak és autótengelyeket

ri központ: Diesel gépeket gyárt Nyugat-Németországnak, traktor alkabész az Egyesült Államoknak.

A kelet-európaiak büszkék teljesítményeikre, amelyeket egy lehetetlen rendszer alatt értek el. A lengyelek büszkék saját

gyártmányú Fiatjaira, amelyek Nyugaton kelnek el. A magyarok büszkék a svájci szabdalom alapján készített irógepeikre, amelyeknek minőségét a svájciak a „kifogástalan” jelzővel illetik. Másrészt, sóhajta egy idősebb asszony, „maguk nem

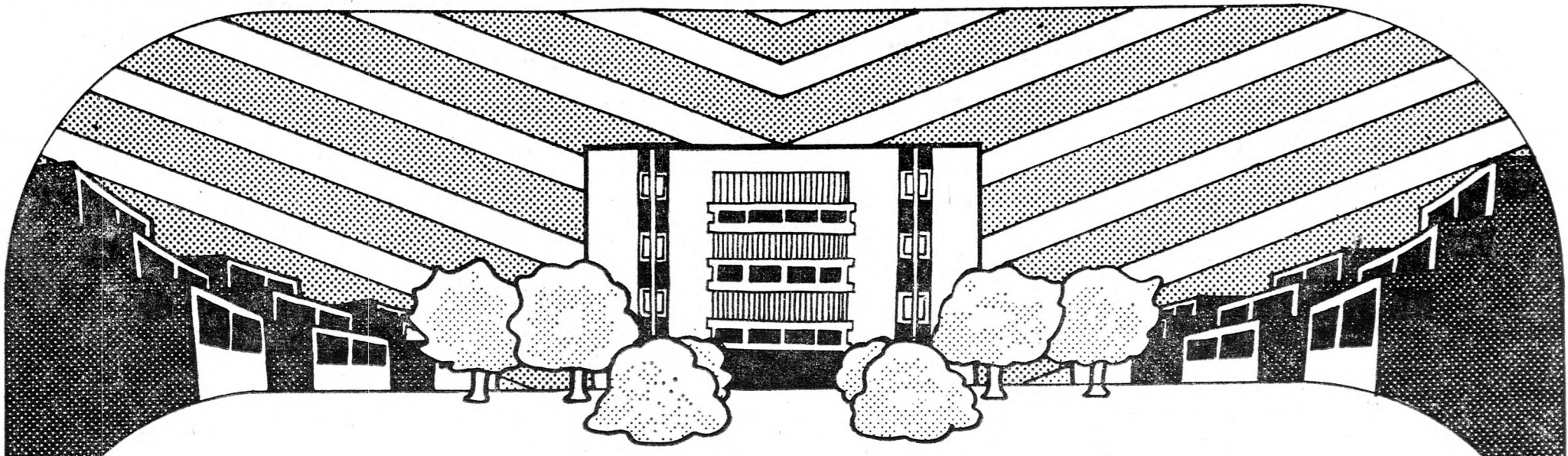
tudják, mint jelent itt élni, mert nem élnek itt. Maguk nem állnak sorba. Maguk nem próbálnak öt órán keresztül telefonálni Dereckére. Maguk nem próbálnak húst vásárolni vagy a szelőre várni vagy gyermekeket felnevelni. Mit tudnak maguk?”

Végül is, Budapest és egy ismerősünk háromszobás lakása a város szívében. Az itt lakó házaspár mintegy 10.000 dollárnak megfelelő forintot fizetett érte az asztal alatt. Most mintegy 40 dollár házbért fizetnek havonta a rendkívül szeszélyes fűtéssel együtt. Ahhoz, hogy az ember Magyarországon reuzáljon, mondja a férj, maszeknek kell lennie. „Az orvosom 500

forintot kap a privát vizitért. Én nagyon el vagyok foglaltva, nem a munkámmal, hanem a privát mellékfoglalkozásommal. Feleségem ugyiszentén”. Aztán hozzátesszi: „A Kádár-rezsim nagyon jó, azok után amin keresztülmentünk ebben az országban”.

A „Márványenyasszony” vendéglőben a cigányprimás gyászos képpel fűrészi hegedűjét az

asztalunk előtt: Repertoárja: „Szomorú vasárnap”, aztán „Csak egy kislány van a világon”. Magyar asztaltársam oda se figyel. Jó idők járnak Kelet-Európában, — mondja — az élet szép és egyre szebb lesz. Aztán, huncut mosollyal, hozzátesszi: „Ideális lenne — csak meg tudnánk szabadulni az oroszoktól, a románoktól és a csehekettől”.

SIKUN U'PITUÁCH LÖJISZRÁEL Lakásokat ajánl a sikunügyi minisztérium jogosultjainak

GÁLILI KÖRZET

Helység	A lakás területe négyzetm-ben	A szobák száma	Átlagos ár IL-ben
BET SEAN	70	3	143.900
TIBERIAS	72	3	123.000
KARMIEL	72	3	127.900
KARMIEL	79	3	143.600
MIGDAL HAÉMEK	72	3	124.200
MIGDAL HAÉMEK	83	3	142.700
MIGDAL HAÉMEK	94	4	164.400
FELSO NAZARET, Jezráél	76	3	133.500
FELSO NAZARET, Jezráél	80	3	144.300
FELSO NAZARET, Jezráél	84	3	149.900
FELSO NAZARET, Chárod	92	4	162.300
FELSO NAZARET, Chárod	106	4	184.600
AFULA	72	3	125.200
KIRJAT SMONÁ	57	2	119.200
KIRJAT SMONÁ	81	3	148.300

CUR SALOM	85	3 1/2	166.000
CUR SALOM	86	3 1/2	167.900
KIRJAT ATA	72	3	139.300
KIRJAT ATA	85	3 1/2	156.600
KIRJAT ATA	91	4	164.800
KIRJAT JAM	57	2	110.300
KIRJAT JAM	70	3	127.500
KIRJAT JAM	82	3	159.700
KIRJAT JAM	86	3 1/2	171.000

JERUZSÁLEMI KÖRZET

Helység	A lakás területe négyzetm-ben	A szobák száma	Átlagos ár IL-ben
JERUZSÁLEM, Gilát	59	2	180.000
JERUZSÁLEM, N. Jákov	80	3	183.300
JERUZSÁLEM, Gilát	77	3	220.000
JERUZSÁLEM, Gilát	80	3	227.000
JERUZSÁLEM, N. Jákov	84	3	181.300
JERUZSÁLEM, N. Jákov	86-88	4	187.500
JERUZSÁLEM, N. Jákov	90	4	195.700
JERUZSÁLEM, N. Jákov	91-92	4	197.800
JERUZSÁLEM, N. Jákov	97	4	211.700
JERUZSÁLEM, N. Jákov	100	4	215.200
ÁSKELON	71	3	128.500
ÁSKELON	71	3	139.300
ÁSKELON	78	3	155.500
ÁSKELON	88	4	166.900
ÁSKELON	92	4	172.500
ÁSKELON	93	4	175.100
ÁSKELON	96	4	178.200
KIRJAT GAT	52	2	96.100
KIRJAT MÁLACHI	70	3	120.700
KIRJAT MÁLACHI	77	3	127.400
CHEVRON, Kirját Árbá	89	4	166.000
CHEVRON, Kirját Árbá	71	3	142.500

TEL-AVIV ÉS KÖZPONTI KÖRZET

Helység	A lakás területe négyzetm-ben	A szobák száma	Átlagos ár IL-ben
ÁSDOD, ráv Kuk utca	52	2	99.600
ÁSDOD, ráv Kuk utca	72	3	133.900
ÁSDOD, Hápálmách utca	75	3	158.000
OR-JEHUDA, K. Giora	75	3	131.800
BAT-JAM, hárv Levi	84	3	180.000
CHOLON, Kirját Sárét	60	2 1/2	153.000
CHOLON, Kirját Sárét	62	2 1/2	156.000
CHOLON, Kirját Sárét	68	3	169.500
CHOLON, Kirját Sárét	70	3	173.000
CHOLON, Kirját Sárét	75	3	180.000
CHOLON, Kirját Sárét	75	3	182.600
CHOLON, Kirját Sárét	76	3	183.600
CHOLON, Kirját Sárét	77	3	184.700
CHOLON, Kirját Sárét	78	3	185.600
CHOLON, Kirját Sárét	79	3	186.700
CHOLON, Kirját Sárét	82	3	193.000
CHOLON, Kirját Sárét	82	3 1/2	190.500
CHOLON, Kirját Sárét	91	3 1/2	209.000
CHOLON, Kirját Sárét	92	3	210.500
CHOLON, Kirját Sárét	95	4	216.000
CHOLON, Ejlát utca	81	3	196.000
CHOLON, Ejlát utca	89	4	216.000
Jaffa, Hásákéd utca	76	3	158.600
Jaffa, Hásákéd utca	81	3	170.000
JAHUD	89	4	164.200
KFÁR-SZABÁ	88	3 1/2	170.000
NATANJA, Kirját Nordau	69	3	140.100
NATANJA, Kirját Nordau	71	3	143.200
NATANJA, Kirját Nordau	75	3	163.000
NATANJA, Kirját Nordau	80	3	170.000
NATANJA, Kirját Nordau	87	3 1/2	184.400
NATANJA, Kirját Nordau	62	2	118.500
NATANJA	63	2	120.000
NATANJA	73	3	142.100
RECHOVOT, Háámurám-u.	91	3 1/2	175.100
RECHOVOT, Háámurám-u.	85	3 1/2	166.900

HAIFA ÉS ÉSZAKI KÖRZET

Helység	A lakás területe négyzetm-ben	A szobák száma	Átlagos ár IL-ben
OR AKIVA	57	2	85.700
OR AKIVA	71	3	117.800
CHEDERA	87	3 1/2	167.000
CHEDERA	95	4	179.400
HAIFA, Sár Háallijá	96	4	185.400
TIRAT HAKARMEL	71	3	139.100
MAALOT	71	3	133.200
NESER, Givat Ámosz	57	2	108.200
NESER, Givat Ámosz	69	3	123.600
NESER, Givat Ámosz	91	4	162.700
NESER, Givat Ámosz	93	4	166.900
NAHARIA	71	3	142.100
NAHARIA	73	3	145.200
AKKO	54	2	114.490
AKKO	69	3	132.100
AKKO	75	3	157.600
AKKO	91	4	176.900
AKKO	76	3	159.200
ATLIT	57	2	97.900
ATLIT	69	3	121.000
ATLIT	70	3	123.200
PARDESZ CHANÁ	57	2	101.800
PARDESZ CHANÁ	72	3	133.900
CUR SALOM	57	2	110.700
CUR SALOM	69	3	126.400
CUR SALOM	72	3	134.900

BEÉR-SÉVA ÉS DÉLI KÖRZET

Helység	A lakás területe négyzetm-ben	A szobák száma	Átlagos ár IL-ben
EJLAT	70	3	168.300
EJLAT	74	3	178.000
EJLAT	83	4	192.000
EJLAT	88	4	200.000
OFAKIM	69	3	120.100
BEÉR-SÉVA, Mácádá	37	1 1/2	73.100
DIMONA	65	3	128.200
DIMONA	68	3	133.300
DIMONA	79	3	136.500
NÖTIVOT	70	3	120.500
NÖTIVOT	83	4	139.600
JERUCHAM	68	3	115.800
ARÁD, Thálim-negyed	41	2	86.200
ARÁD, Thálim-negyed	81	3 1/2	166.300
ARÁD, Thálim-negyed	65	3	136.600
ARÁD, Thálim-negyed	65	3	138.500

VEGYEN LAKÁST AZ ÉRTEKTÖBBLET ADÓ KIVETÉSE ÉS AZ ÁREMLEKEDÉS ELŐTT
A Sikun U-Pituách lakásai — kényelmes minőségi lakások.

דירות שיכון ופיתוח-דירות איכות ורווחה

Részletek és feliratkozás a vállalat irodájában: KARMIEL, kereskedelmi központ, a közszolgáltatás épülete, 228/b szoba * NAZARET, rech. Kármel 4/9 * HAIFA, rech. Herzl 4. * TEL-AVIV, rech. Háárba 18/a. * ÁSDOD, rech. Ejlát 4. * JERUZSÁLEM, rech. Mordecháj Ben-Hillél 15. * ÁSKELON, rech. Sápírá, (rech. Ágnon sarok). * KIRJAT GAT, rech. Hágefen 116. * BEÉR-SÉVA, a Negev-központ épülete, szédrot Hánószim. * EJLAT, rech. Sését Hájámim (rech. Los-Angeles sarok).

tt: Repertoárja:
sárnap", aztán
ány van a vilá-
asztaltársam oda
ők járnak Kelet-
mondja — az
re szebb lesz.
mosollyal, hoz-
enne — csak
abadulni az oro-
nóktól és a cse-

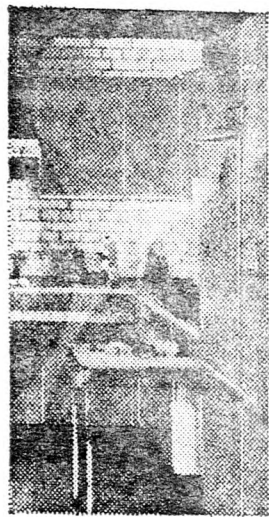
«MARS»-nál biztosan érdemesebb

... NÉZNI, ÉRDEKLÖDNI ÉS VENNI.

UJ!
Szőnyegek! Szőnyegek!
Szőnyegek óriási választékban
Szőnyegek — import és helyi!

1. EMELET

**„JAD REHITIM”
BUTOR-
VÁSALÁSOK**
Bútorvásalások és
díszek antik, népi-
és modern
tervezésben.
A legnagyobb
választék
az országban
(1. emelet)
EURÓPAI KONYHÁK
kaphatók egyes darabok
is. **BUILT IN** (beépített)
gáz/villany
berendezésekkel

**BÁRGARNITURÁK
ÉS ÉTKEZŐSARKOK**
masszív fából, speciális
kidolgozásban
(Rosticel gyártmány —
Olaszország)

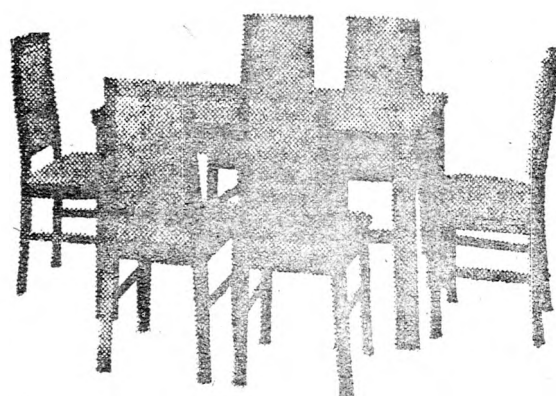
**MEGFORDITHATÓ
SZALONGARNITURÁK**
Elegáns szalongszék, lélegző műbőr-huzattal, számos színben. Fordítsa meg a párnákat és divatos bútorszövet garnitúrája van. A garnitúra árában 3 üléses szőnyegek, 2 üléses szőnyegek és díszes fotel európai kidolgozásban.

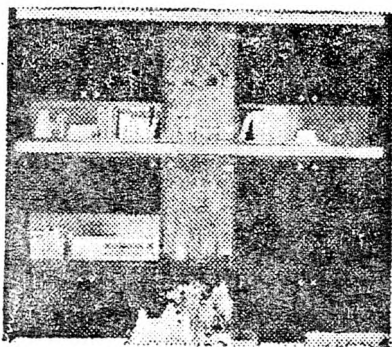
2. EMELET

**ELEGÁNS
EBEDLŐASZTALOK**

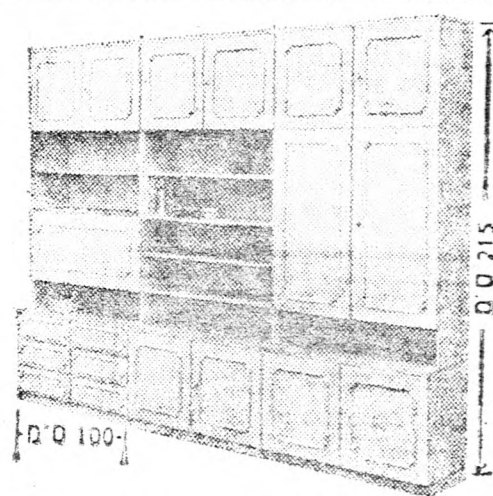
CSODÁS EBEDLŐSZEKEK
Modell 110
teak, vagy paliszander
árgyalatokban, a támla és ülés
divatos szövettel kárpítozva,
különböző színekben.

**ORION BÜFE
VILÁGÍTÁSSAL**
2.15 x 2.63 (magasság)

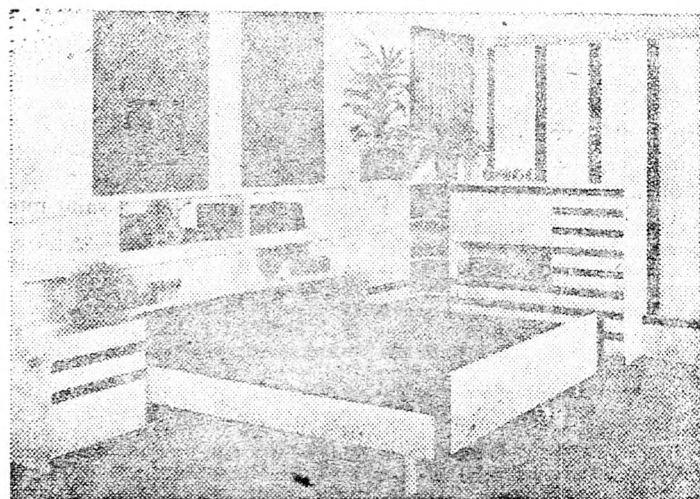

**NORDIC
BÜFE-SZEKRENYEK**
csodás tervezés, benne
fiókok, könyvespolcok
és italbár.
Természetes tölgy
és paliszander

3. EMELET

**TÖKÉLETES FÓRUM
EURÓPAI HÁLÓSZOBÁK**
fényes schleif-lakk, matt
mahagóni fakeretekkel.
Inkluzív: kétszemélyes ágy
90 x 150 cm, 2 éjjeliszekrény,
toalettasztal, kerek, szárnyas
tükör, emeletes, 4 ajtós
szekrény
215 x 238 cm (magas)

EURÓPAI HÁLÓSZOBA
szolid, teak, vagy tölgyfurnír.
Inkluzív: kétszemélyes ágy,
150 x 190 cm, éjjeliszekrény
+ toalett + tükör + 3 méteres
ágytámla.

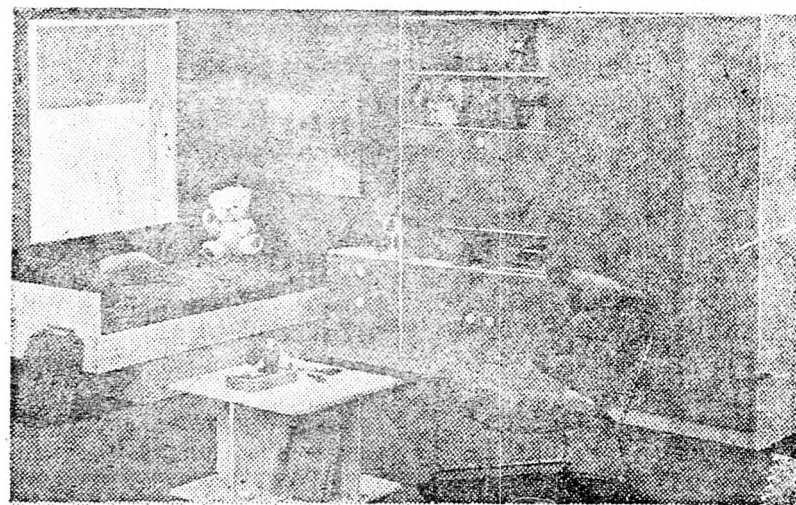
FALISZEKRENY
teak, vagy furnír
3 ajtó 170 x 255 cm
4 ajtó 225 x 255 cm
5 ajtó 281 x 255 cm

**GRIZELDA
EURÓPAI HÁLÓSZOBA**
76-os modell, színes schleif-
lakkból, inkluzív: duplaágy
140 x 190 cm, 2 éjjeliszekrény
toalett-asztal, kerek szárnyas
tükör, emeletes, 4 ajtós
faliszekrény

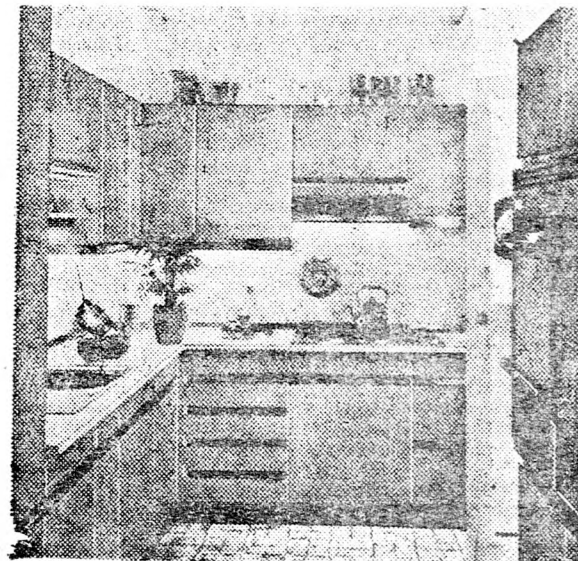

4. EMELET

**EURÓPAI
IFJÚSÁGI BUTOROK,**
amelyeket a legjobb európai
ifjúsági bútortervezők
terveztek.
gyermekszoba. „Golf” modell:
1. szekrény 2 ajtóval
2. írószekrény (szekreter)
3. éjjeliszekrény
4. ifjúsági ágy
(matrac és alsó fiók nélkül)
csodálatosan olcsón!
A mennyiség korlátozott.

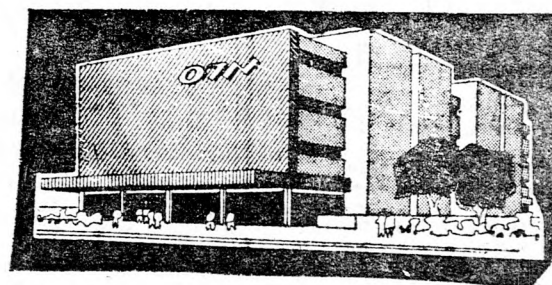
EURÓPAI KONYHÁK
soha nem látott újításokkal.
✘ A színekombinációk csodás
választéka, inkluzív falusi stílusú
konyhák természetes tölgyfából.
+ Built In (beépített) villany/gáz
egységek. **ÉS AMI A FŐ** —
a konyhák kaphatók egyes, minden
konyhába beilleszthető darabokban.
✘ Beillesztés és szerelés szakemberek
által.
✘ Szaktanács és útmutatás.
Ami az árakat illeti —
jöjjön el, győződjön meg.

Bét MARS

- 4 emeleten európai presztizs butorok
- 4 emeleten hihetetlen árak
- 4 emeleten udvarias és szakszerű kiszolgálás
- 4 emeleten Izráel legnagyobb butorközpontja

BÉT MARS — A LEGNAGYOBB EURÓPAI BUTORKÖZPONT IZRÁELBEN
TEL-AVIV, HERZL 158 • RÁMAT-GÁN, HERZL 75

4 EMELET

קוביות

ADÁS-VÉTEL

MERKAZ HAMEKAREMIM Vétel, eladás, javítások és berbeadás... GYAKORLOTT ágymemű himnózót keresek...

ELADÓ 2 szobás lakás, beépített szekrények, lakásnak, irodának... ELADÓ 2 szobás lakás, beépített szekrények...

GYAKORLOTT ágymemű himnózót keresek... ELADÓ 2 szobás lakás, beépített szekrények...

ELADÓ 2 szobás lakás, beépített szekrények... ELADÓ 2 szobás lakás, beépített szekrények...

ELADÓ 2 szobás lakás, beépített szekrények... ELADÓ 2 szobás lakás, beépített szekrények...

ELADÓ 2 szobás lakás, beépített szekrények... ELADÓ 2 szobás lakás, beépített szekrények...

ELADÓ 2 szobás lakás, beépített szekrények... ELADÓ 2 szobás lakás, beépített szekrények...

LAKÁS

KULCSPENZERT 2 nagy szoba, 2 terasz, front, Dizenzoffon. 448135. ELADÓ 2 szobás lakás, beépített szekrények...

KULCSPENZERT 2 nagy szoba, 2 terasz, front, Dizenzoffon. 448135. ELADÓ 2 szobás lakás, beépített szekrények...

KULCSPENZERT 2 nagy szoba, 2 terasz, front, Dizenzoffon. 448135. ELADÓ 2 szobás lakás, beépített szekrények...

KULCSPENZERT 2 nagy szoba, 2 terasz, front, Dizenzoffon. 448135. ELADÓ 2 szobás lakás, beépített szekrények...

KULCSPENZERT 2 nagy szoba, 2 terasz, front, Dizenzoffon. 448135. ELADÓ 2 szobás lakás, beépített szekrények...

KULCSPENZERT 2 nagy szoba, 2 terasz, front, Dizenzoffon. 448135. ELADÓ 2 szobás lakás, beépített szekrények...

KULCSPENZERT 2 nagy szoba, 2 terasz, front, Dizenzoffon. 448135. ELADÓ 2 szobás lakás, beépített szekrények...

ÜZLET

MEGALAPOZOTT hely Tel-Aviv központjában... KULCSPENZERT 2 nagy szoba, 2 terasz, front, Dizenzoffon. 448135.

MEGALAPOZOTT hely Tel-Aviv központjában... KULCSPENZERT 2 nagy szoba, 2 terasz, front, Dizenzoffon. 448135.

MEGALAPOZOTT hely Tel-Aviv központjában... KULCSPENZERT 2 nagy szoba, 2 terasz, front, Dizenzoffon. 448135.

MEGALAPOZOTT hely Tel-Aviv központjában... KULCSPENZERT 2 nagy szoba, 2 terasz, front, Dizenzoffon. 448135.

MEGALAPOZOTT hely Tel-Aviv központjában... KULCSPENZERT 2 nagy szoba, 2 terasz, front, Dizenzoffon. 448135.

MEGALAPOZOTT hely Tel-Aviv központjában... KULCSPENZERT 2 nagy szoba, 2 terasz, front, Dizenzoffon. 448135.

MEGALAPOZOTT hely Tel-Aviv központjában... KULCSPENZERT 2 nagy szoba, 2 terasz, front, Dizenzoffon. 448135.

KÜLÖNFÉLE

TETŐ beázások javítása, csatornák, vízvezeték szerelés, vasalók... KULCSPENZERT 2 nagy szoba, 2 terasz, front, Dizenzoffon. 448135.

TETŐ beázások javítása, csatornák, vízvezeték szerelés, vasalók... KULCSPENZERT 2 nagy szoba, 2 terasz, front, Dizenzoffon. 448135.

TETŐ beázások javítása, csatornák, vízvezeték szerelés, vasalók... KULCSPENZERT 2 nagy szoba, 2 terasz, front, Dizenzoffon. 448135.

TETŐ beázások javítása, csatornák, vízvezeték szerelés, vasalók... KULCSPENZERT 2 nagy szoba, 2 terasz, front, Dizenzoffon. 448135.

TETŐ beázások javítása, csatornák, vízvezeték szerelés, vasalók... KULCSPENZERT 2 nagy szoba, 2 terasz, front, Dizenzoffon. 448135.

TETŐ beázások javítása, csatornák, vízvezeték szerelés, vasalók... KULCSPENZERT 2 nagy szoba, 2 terasz, front, Dizenzoffon. 448135.

TETŐ beázások javítása, csatornák, vízvezeték szerelés, vasalók... KULCSPENZERT 2 nagy szoba, 2 terasz, front, Dizenzoffon. 448135.

HÁZASSÁG

HÁZASSÁGKÖZVETÍTÉS magas nyelvi, londoni házasságkövetítő iroda... KULCSPENZERT 2 nagy szoba, 2 terasz, front, Dizenzoffon. 448135.

HÁZASSÁGKÖZVETÍTÉS magas nyelvi, londoni házasságkövetítő iroda... KULCSPENZERT 2 nagy szoba, 2 terasz, front, Dizenzoffon. 448135.

HÁZASSÁGKÖZVETÍTÉS magas nyelvi, londoni házasságkövetítő iroda... KULCSPENZERT 2 nagy szoba, 2 terasz, front, Dizenzoffon. 448135.

HÁZASSÁGKÖZVETÍTÉS magas nyelvi, londoni házasságkövetítő iroda... KULCSPENZERT 2 nagy szoba, 2 terasz, front, Dizenzoffon. 448135.

HÁZASSÁGKÖZVETÍTÉS magas nyelvi, londoni házasságkövetítő iroda... KULCSPENZERT 2 nagy szoba, 2 terasz, front, Dizenzoffon. 448135.

HÁZASSÁGKÖZVETÍTÉS magas nyelvi, londoni házasságkövetítő iroda... KULCSPENZERT 2 nagy szoba, 2 terasz, front, Dizenzoffon. 448135.

HÁZASSÁGKÖZVETÍTÉS magas nyelvi, londoni házasságkövetítő iroda... KULCSPENZERT 2 nagy szoba, 2 terasz, front, Dizenzoffon. 448135.

Küldjön váromentes IKKA ajándék... MAGYARORSZÁGI ROKONAINAK ÉS BARATAINAK MEGRENDELŐHELYEK: JERUZSALEM: JERUSALEM KÖNYVTÁR, Javec u. 2. Üzleti órák 9-1 és 4-7. (Kedd d.u. zárva).

HAIFA

COL-BI hirdetés... ELADÓ tükörfelület 2 szobás... ELADÓ tükörfelület 2 szobás... ELADÓ tükörfelület 2 szobás...

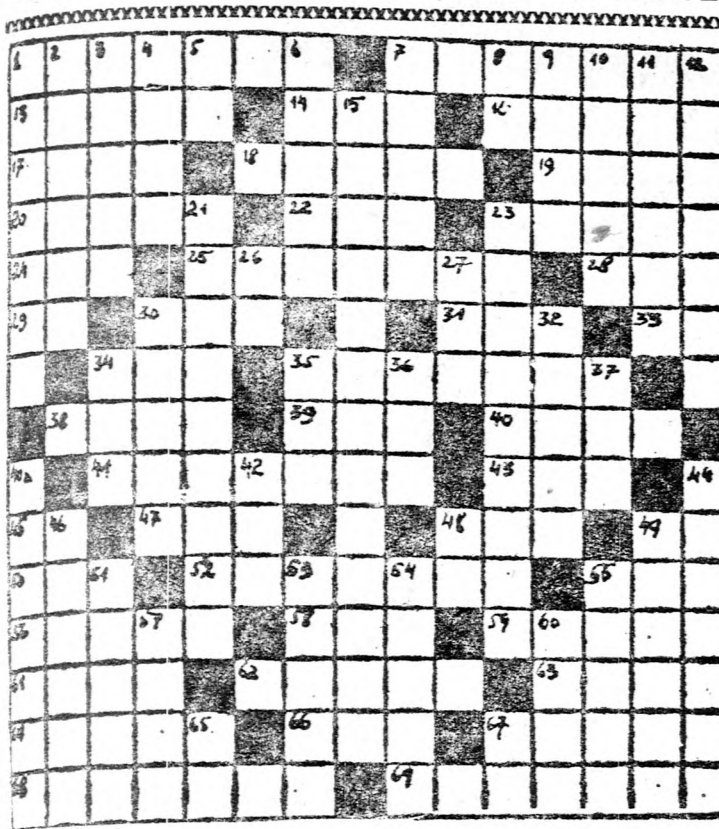
ROSENTHAL BELLA 57... Nagyváros - Rámat-Gán... ELSŐEVE AZKÁRAJAT tartjuk a choloni temetőben.

GOLDSTEIN JENŐ 57... Medgyes - Cholon - Kirját-Sáret... SIRKOAVATASAT 1976 május 9-én. - vasárnap délután 4 órakor tartjuk a Cholon-bát-jami temetőben.

HAMMER TÓBA 57... szül. DAVIDOVITS OLGA... Bustyaháza - Arad - Zichron-Jákov... ÁZKÁRAJAT ÉS SIRKOAVATASAT 1976 május 9-én. - vasárnap délután 5 órakor tartjuk a zichron-jákovai temetőben.

TARS... BIZTOSÍTÁS... OKTATÁS... JERUZSALEM... JAN SADOVSKY jogászati laboratórium készített orvosi papírokat...

KERESZTREJTVÉNY 121

Vízszintes: 1. A hitel alapja. 7. Irodalmi műfaj. 13. Csöke-... 14. Védő. 16. Idegen szósz-

Megfejtésül beküldendő
Vízszintes: 1. 7. 25. 35. 52. 69.
Függőleges: 1. 12. 15. 21. 23. 40a.

A 118 sz. keresztrejtvény
Vízszintes: 1. Bóvívár. 7. Zst-... 20. Rella. 25. Monológ.

BEGED OR „BISZ” (1972) B. M.
Migdál Háémekek
keres
MODELLIROZÓT/NŐT

BEGED OR (1968) B. M.
keres állandó munkára
MŰHELYEKET
börkabátok varrására

Áriél - Roller bemutatják
SIMON DZIGAN ÉS EGYÜTTESE
új, aktuális, szatirikus műsorát:
BESSZER M'REDT NIST

Fotoamatőr!
MINDENT MEGKAPSZ
„FOTO RÁMA”-nál
I. HALLER
TEL-AVIV, ALLENBY U. 87

KOMOLY ELADÓT/NŐT
keres gazoz - eszpresszó.
Különleges feltételek.
Jaffa, Szd. Jerusálaim 45.
ACHIM SOR

Holnap, 1976 május 8-án, szombat este 7-30-ól, a haifai „Nof” szállóban, Szédrot Hánási 101, ÁRVERÉS (2. sz.)

A PETROVKAI LÁNY
Orosz lány, amerikai tudósító - szerethetik egymást...?
Főszerepben: Goldie Hawn Hal Holbrook

„GÁT” MOZI • TEL-AVIV
4.30 - 7.15 - 9.30
(PRIVÁT)
Jemódú, csinos özvegyasszony keres
INTELLIGENS, MAGYARAJKU FERJET

A HITACHDUT OLÉJ HUNGARIA

TEL-AVIV
KERESIK
A TEL-AVIVI HOH UTJÁN:
Strausz Adolf s Róza - Kisvár-dáról, apja Mose-Leib, anyja neve: Reizl - közölkék címüket a HOH-val:

A BNÉ HERZL
KÖZLEMÉNYEI
LEVELCÍM: P.O.B 4472
Ztékonyócu klubdelutánunkat 1976. május 19-én - vasárnap d. u. 10-12 órák között tartjuk a Herl Kávéházban, Jchuda Hálévi u. 114.

ARANYKOR KLUB
KÖZLEMÉNYEI
(Ben Ami u. 12 - Bellinson utca 9 sarkán) Levelcím: POB 597 -

LIMONTA
új tapéta foltok ellen
HABIMA
Tel-Aviv, május 8., szombat
KURÁZSI MAMA
A kisteremben
A TETO

Jelenleg Ausztriában élő 50 éves, nőlen, alacsonytermetű férfi (félzsidó az anya után), kulturált, modern felfogású hozzá hasonló, magyarajkú 40-45 év körüli, Európában élő nő ismeretségét keresi, házasság céljából.

Tanut keresek
Vácról, aki igazolja, hogy anyámat,
KLEPNER ESZTERT
1944-ben Auschwitzba deportálták.
Klepner Smuel, Kirját-Bobov, Bát-Jám

SZOMBATI NAPTÁR

1976. május 7. PÉNTEK
1976. május 8. SZOMBAT
Gyertyagyújtás
Jeruzsálem 5.45
Tel Aviv 6.03
Haifa 5.56
Beer Seva 5.58
Ejlat 5.59

HETI SZAKASZ
EMOR
Hátfára: „VEHAKOHANIM HALE-VIIM”, Ezekiel 44, 15-től a fejezet végéig.
Szombat délután PIRKE AVOT III.

ARANYKOR KLUB
KÖZLEMÉNYEI
LEVELCÍM: P.O.B 4472
Ztékonyócu klubdelutánunkat 1976. május 19-én - vasárnap d. u. 10-12 órák között tartjuk a Herl Kávéházban, Jchuda Hálévi u. 114.

A HOH jeruzsálemi szervezet
felkéri a tagjait, hogy testületileg vegyenek részt május 18-án, d. u. 5 órák a Dr. Marton Ernő utca avatási ünnepségben.

40-45 év körüli, Európában élő nő ismeretségét keresi, házasság céljából.
K. MIKLOS - 1040 WIEN, Schleifmühlgasse 25, Zim. 51

J. KAHÁN
SZÖRMEZLET
Tel-Aviv, Ben Jehuda 54
Tel. 246-701

MA ESTE A TEVÉ-BEN

PÉNTEK
15.00: GYORSABBAN, MA-GASABBRA, EROSEB-BEN - Sport az ifjúságnak
15.30: A SZOMBAT FOGADASA
18.02: Arab játékfilm
20.05: A SZOMBAT BEKÖSZÖNTÉSE és a HETI SZIDRA
20.20: HANGOS HETI HIRADÓ
21.20: VII. EDWARD - V. rész: „Fényes fogadtatás” (1862-1864) - Edward, a walesi herceg, feleségül veszi Alexandra hercegnőt.

18.02: RAJZFILMEK
18.45: KÜLFÖLDI SZORAKOZTATÓ MŰSOR
20.00: NIGUNIM - Előadja: Suli Nátán, levezeti: Chánán Porát
20.30: MABAT HIRAGAZIN
21.00: SPORTHIRADÓ
22.00: McCLOUD - „Indiánok New-Yorkban”
23.10: Egy mondat a Szentírásból. HIREK.

ISKOLATÉVÉ
8.15: Matematika a 7. osztály-nak
8.40: Irodalom a 7-9. osztály-nak
9.05: Geometria a 6. osztály-nak
10.00: Biológia a 10. osztály-nak
11.05: Enekeljünk egy dal-t
12.00: Harmine ével elzött
16.00: Óvodásoknak
16.10: Egy madagszkári faluban
16.30: Balesetmegelőzés
16.36: Tavasi dalok

ARANYKOR KLUB
(Ben Ami u. 12 - Bellinson utca 9 sarkán) • Levelcím: POB. 597. Tel-Aviv
Klubnapjaink: vasárnap, kedd, csütörtök délután 4-8 óráig. Könyvtár kizárólag: csütörtökön 4-től 6-ig.
Május 26-án, szerdán reggel 8 órák, a Kikár Dizengoffi Chén mozitól indulunk nyári, pihenető, szórakoztató KIRÁNDULÁSUNKRA
Utvonat:
Zichron Jákov (Rothschild sírja) • Haifa (Perzsakert, Kármel panoráma) • Akkó (arab piac, tengerpart) • Naharia (strandolás, pihenés az árnyas ősparkban) • Ros Hánikrá (függővasúttal a barlangokba) • Vezető: LEICHTNER ELI • Amatőr fotóverseny • Vicc verseny • 5 órai tea - dalparádával! • Jegyeket félre nem tesszünk, vissza nem vesszünk. Aki előbb jön, jobb helyet kap! • Jegylovétel klubdelutánjainkon

MURELLA
exkluzív olasz tapéta

RÁDIO

1976. május 7. péntek
5736. ijjár 7
ALLANDÓ HIRKOZLES
A-MŰSOR
8.00, 9.00, 10.00, 11.00 (könnyű néber nyelvén), 12.00, 13.00, 14.00, 15.00, 16.00, 17.00, 18.00, 19.00 (és hirmagazin), 20.00, 22.00, 23.00 és 24.00

A-MŰSOR
8.10: Reggeli koncert. - 10.15: Elemistáknak. - 12.05: Klasszikus zene. 14.10: Anyáknak és gyerekeknek. 15.05: A szombat fogadása. 17.05: Zongoraszámok. - 18.30: Irodalom. 19.05: Az elmúlt héten történt. 20.05: Ima és dal. 20.30: Bartók & Beethoven művek. 22.05: Hangjáték. - 0.10: Hátkívá.

A HADSEREG RÁDIOJA
9.05: Üdvözlét dal'at. - 10.05: Könnyű lemezek. 12.05: Sofföröknek. 14.05: Slágerparádé. 15.05: Tarka műsor. 17.05: Rádióvíta. - 18.05: Hangos hét híradó. 20.05: Hangjáték. 21.05: Szombati tea. 22.05: Kívánsággyűjtemény. 23.05: Táncczene. 2.05: Slágerek reggel 6 óráig.

A-MŰSOR
8.05: Művészlemez. 9.05: A tudomány világából. 9.30: Zenei fejtörő. 11.05: Rádiódramá. - 12.05: Emlékezés Áhárom Áháronsolhna. 13.05: Könnyű zene. 14.10: Anyáknak és gyerekeknek. 15.05: Énekszámok. 16.10: Zenei találkozó. 17.05: Jiddis dalok. 17.30: Művészeti magazin. - 20.05: Hátrévidi és Melávé Málkák. 21.05: Recitál. 22.05: Rádióvíta. 23.05: Schubert művek. 0.10: Hátkívá.

ÁPOLÓNÓ
vállal kis, meleg otthonában sok türelemmel, szeretettel és 24 óras felügyelettel, orvossal
IDŐS EMBEREKET
gondozásra.
T.A., Hájárkon u. 98, lakás 2.

ESSEK
aiandék-
utalványt
ATAINAK
R. Javec
(z. zárva),
melet, d. e.
ker. zárva
butorúlet),
és csütör-
24.
51
költségöl
SZAGRA.
NRE
k
éféseket
A O
2 szobas Achu-
kalmilag, Haifa,
aléalmas 3 íro-
ság mellet,
nyg műhelynek,
90274.
skedelmi exisz-
Miskán” Altal,
-666274.
szert Mszadán
s, komfortos la-
. Telefon 515680.
lenfele tollat a
n. Hivastra há-
Haifa.
autemata mosó-
hivastra. Expressz
Krajot - Na-
out Dan”, Ha-
Metzkin 04-703282,
9050, 04-718912.
butorokat, ház-
friziderekét, Tel.
341, 643071, Haifa.
holog butort, an-
tögepeket, frizsi-
re, Licá - tele-
Haifa.
szoba plusz kí-
nem. sarok, Kir-
Haifa
szobas tera-
k. Kirtino állapot-
664029, Haifa.
Turkókönyvek,
littartók nagy vá-
gyenek. „Hava”
Achad Háam 10,
662150.
Janlankeztitő,
ea 23. tel. 644625.
naplan keszítés.
Tollat legmagaz-
k.
szert a felső
em. Tel. 641307.
védőmező varró-
Hérzl-uticán.
Telefon reggel
66091.
KÉK kiárusítása
ekkel. Nagyban -
mennyel. „Kol-Bo
46, Haifa, I. em.
szert 2 szobas
székényes lakás
Flora. Tel. 533735.
ARON, Haifa, al-
gas 4 szobas lakás.
p. Telefon reggel
66091.
háziasszonyt (Em-
ha, német nyelv-
si lakás. Ajánko-
strajzzal. Haifa.
nt Persünk ház-
német, vagy an-
ztes, önálló mun
241222
RS
ügynök társat ké-
Tel. 903568
TÁS
T. minden nívón.
d Eljáhu, Máchá-
SALEM
KY legászati labo-
orcelán proce-
mentesen, továb-
kat és mindenféle
Jeruzsálem. Co-
Kirtát Menáhem,
Autódás 20
T vállal Jeruzsálem,
vállalás asszonyt,
r. Beszél magyarul.
ül. Tel. 02-412846
orcellánt, kristályt,
nfele kezimunkát,
ess függönyök -
hn, Jeruzsálem -
lka 18, tel. 234617.
IBEN keresim: me-
vagy ívrit tudás-
hez. 62089 - csak
vetélevel
Jeruzsálemben idő-
szonvi, vagy ház-
szonozására. Lakás,
Tel. este 02-232567.

A londoni Stratégiai Intézet:

Izrael megőrizte katonai fölényét az arabokkal szemben

„A libanoni polgárháboru nyomán nem elfogadható a palesztinai állam terve”

London. (Reuter). — Izraelnek sikerült megőriznie katonai fölényét az arab államokkal szemben, annak ellenére, hogy óriási mennyiségű fegyver özönlött a másik táborba — állapítja meg a Nemzetközi Stratégiai Tanulmányi Intézet tegnap megjelent jelentése az 1975-ös évről.

Az intézet szakértői szerint Izrael minőségi előnnyel bír a mennyiségbeli különbséget és ennek alapján bizonyos mértékben előnyben van katonai téren. Ezenfelül amerikai fegyverbeszerzési programja és saját fegyvergyártása biztosítja Izrael számára, hogy egy ideig állhatja a versenyt az arab fegyvervásárlásokkal szemben.

Az arabok nagyszabású terveit hadipar létesítésére későbbi időpontban talán majd éreztetik hatásukat, de sok függ attól, hogy az arabok milyen mértékben tudják hatékonyan kihasználni gazdasági lehetőségeiket, amelyek a petrolumbevételekből erednek.

Libanonnal kapcsolatban a jelentés megállapítja, hogy ott nem lehetséges a megoldás a PFSZ közreműködése nélkül. „A PFSZ presztízse azonban csorhat szenvedett, mert nem tudott fejelemet tartani a palesztinaiak táborában a legutóbbi harcok alatt. Igaz, hogy nem világos, vajon Szíriának sikerül-e a rend helyre állítása. A lényeg azonban az, hogy a libanoni polgárháboru teljesen szétrombolta a palesztinai világi demokratikus állam terének szavahíhetőségét.”

Miután a libanoni keresztények és muzulmánok, akik nemzedékeken keresztül éltek együtt, most nem képesek a békés együttélésre, egy palesztinai állam, keresztény és zsidó kisebbségekkel, nem biztosíthatja a szilárd helyzetet a Közelkeleten — szögezi le a Stratégiai Intézet jelentése.

A jelentés általános része megállapítja, hogy a szovjet haderők megerősödésének gyors üteme veszélyezteti a déntente politikáját — amelyet az intézet helyes — és kétségeket kelt a Szovjetunió jószándéka iránt. Amerika pozitív

Izrael bejutott a döntőbe Edinburgban

Edinburgh (Reuter, IFP). — Izrael kosárlabdázói bejutottak az olimpiai selejtező utolsó fordulójába, annak ellenére, hogy ezúttal sem sikerült győzelmet elérniük Jugoszlávia kitűnő csapata ellen. A szerdán este lefolyt mérkőzésen Jugoszlávia 123:103 (57:43) arányban győzte le az izraelieket. Ezzel Jugoszlávia, Olaszország, Izrael és Lengyelország került be a selejtező döntőjébe, amelynek két első helyezettje részt vesz majd az olimpián Montreálban.

Alijja-aktivisták éhségstrájkolnak Kiszinevben

A Szovjetunió folytatja a zsidó alijja aktivisták elnyomását. A napokban tudódott ki, hogy 19 kiszinevi zsidó május elején kényszer éhségstrájkot tartott, mert nem kapta meg a kiutazási engedélyt. Április végén ugyanis hét kiszinevi alijja-aktivista Moszkvába akart utazni, hogy a szovjet útlevelel-hivatal igazgatójától személyesen kérje a kiutazási engedélyeket, de az állandóan nyomokban járó rendőrök még a pályaudvaron feltartóztatták őket. A Moszkva melletti hírhedt Vladimir fegyházban bebörtönzött Jákov Szoszlánszki ászir-cion állapotú rendkívül súlyos, mert az embertelen börtönviszonyok közepette tönkrement a haláláig és leromlott a látása. Üzbekisztánból közölték, hogy a hatóságok bevonták Amnon és Avner Zábunorov testvérek tavaly augusztusban kibocsátott kiutazási engedélyét.

MOST VAN AZ IDEJE!
CSODÁS
MENYASSZONYI
RUHÁT
CSAK A
Szalon Chén-ben
talál, amely híres
menyasszonyi ruháról.
Bné-Brák, Herzl u. 18.

Kereskedelmi tevékenységünk 5-ik évébe lépett,
Tel-Aviv, King George 51.,
(„Maxim” mozival szemben, a Dizengoff Center mellett),
telefon: 235090

»BENNY MODEL«

NAGY ENGEDMÉNYEKET AD 1976 MÁJUS 9-TÓL JUNIUS 9-IG NŐI, FERFI- ÉS GYERMEK KONFEKCIÓ ÁRURA.

ÜZLETÜNK 2 EMELETEN A LEGUJABB BEL- ÉS KÜLFÖLDI MODELLEK.

VEVOINK RENDELKEZÉSÉRE SZAKMABELI SZEMÉLYZET.

VÁRJUK SZIVES LÁTOGATÁSUKAT.

»BENNY MODEL«

Ezúton mondunk köszönetet t. vevőinknek, szállítóinknak és mindazoknak, akik segítségükre voltak üzleti tevékenységünk fejlesztésében.

Az üzlet nyitva reggel 8-tól este 7.30-ig megszakítás nélkül.

ODIS L. KARLO
MEHÁNDLISZIM JOACIM B. M. — BEÉR-SEVA
KERESÜNK
GÉPÉSZ- VAGY VEGYÉSZ-
mérnököt
3 éves gyakorlattal vegyipari berendezések tervezése terén,
tervezési munkákra technikai irodába.

segédmérnököket / technikusokat
ipari csövezetek, tartályok és acélkonstrukciók tervezési munkáira.
5 napos munkahét. Munkahely Beér-Séva.
— TITOKTARTÁS BIZTOSITVA —
Jelentkezés kézirással, életrajz, gyakorlat és fizetési igény feltüntetésével:
BEÉR-SEVA, POB. 1056

MÜNCHENBEN MEGEMLEKEZNEK A MEGGYILKOLT SPORTOLÓKRÓL — MONTREALBAN NEM

A müncheni mártírok özvegyei tiltakozó akciót terveznek München városában és a nyugati német sporthatóságok elhatározták, hogy július 17-én, a montreali olimpia megnyitásának napján gyászszertartás keretében emlékeznek meg az 1972. évi müncheni olimpián, az arab terrorista által meggyilkolt 11 izraeli sportolóról. A gyászszertartást az olimpiai faluban rendezik.

Ezt megelőzően a montreali olimpiai játékok rendezőse —

A müncheni meggyilkolt Spitzer André izraeli vívótréner özvegye a gyászoló családok nevében, Hollandiában és Kanadában igyekezett elérni, hogy Montreálban kellő tisztelettel emlékezzenek meg a négy évvel ezelőtt meggyilkolt izraeli sportolókra. A rendezőbizottság megre elutasította álláspontja nyomán Spitzernek kijelentette: „Ezt a határozatot nem tűrhetjük szólanul. Ha izraeli részről nem történik hivatalos lépés, akkor mi az özevgyek és a meggyilkolt sportolók más családtagjai Montreálba utazunk, hogy személyesen tegyünk valamit. Akár hivatalosan, akár más módon, tenni kell valamit a Münchenben meggyilkoltak emlékének megőrzésére!”

Montrealban több mint 70 ezer arab él és a jelek szerint töltik felnek a kanadai hatóságok.

Felejthetetlen drágánk, szeretett feleségem, édesanyánk, nagyanyánk, rokonunk

PHILIPP MAGDUS 71

Resica — Temesvár — Haifa

elhalálzásának slosimján

ÁZKARÁT ÉS SIRKÓAVATÁST

tartunk szerdán, 1976 május 12-én délután 3 órakor a haifai új temetőben, Kfar Számír.

Külön autóbussz indul délután 2.15-kor rechoy Leon Blum 4—14 elől és megáll 2.30-kor a „Kaffé Armon”, rechoy Hanevim 16 előtt.

Mindazoknak, akik részvétüket személyesen, vagy levélben kifejezték, ezúton mondunk köszönetet.

A GYÁSZOLÓ CSALÁD

Szeretett drágánk

Szabó Lajosné-Frank Panni 71

Poroszló — Budapest — Herzlia

ÁZKARÁJÁT ÉS SIRKÓAVATÁST

május 10-én, hétfőn délután 5 órakor tartjuk a herzliai temetőben.

Autóbussz indul a lakástól, Herzlia, Reines-u. 16., délután 4.45-kor.

Férje, rokonai, baráti köre

Felejthetetlen drágánk

KATZ NÁTÁN (ANTAL) 51

Segesvár — Naharia — Rámát-Jicchá

elhunytának első éve letelével

ÁZKARÁT ÉS SIRKÓAVATÁST

tartunk 1976 május 10-én, hétfőn délután 4 órakor a cholonai temetőben.

Találkozás a temető új bejáratánál.

A CSALÁD

Felejthetetlen drága, szeretett anyánk, nagymamánk, dédanyánk, testvérünk

LANDAU LINKA (LÁNE) 51

Máramarosziget — Bécs — Cfat

elhunytának slosimján

ÁZKARÁT ÉS SIRKÓAVATÁST

tartunk május 13-án, csütörtök délután fél 3-kor, a cfái temetőben. Autóbussz indul az Egged állomástól délután 3 órakor.

Köszönetet mondunk mindazoknak, akik mély fájdalomukat részvétükkel enyhíteni igyekeztek.

A GYÁSZOLÓ CSALÁD

Mély fájdalommal tudatjuk testvérem, sógorom, nagybátyánk

SZÁNTÓ ALEXANDER (Sanyi) 51

Temesvár — Haifa

hirtelen elhunyt.

Kedden, 1976 május 4-én csendben eltemettük

BISZTRITZ EDIT ÉS CSALÁDJÁ
Nesz-Ciona

Mendes France elutazása előtt: „ELSZOMORIT, HOGY NEM JO IZRAEL ÉS FRANCIAORSZÁG VISZONYA”

„Izrael rengeteget tett a békés elrendezés érdekében és remélem, hogy ez végülis létrejön”

MENDES FRANCE:
Előbb tanulmányoznom kell

Pierre Mendes France volt francia miniszterelnök tegnap befejezte kététes izraeli látogatását és távozása előtt a Ben Gurion repülőterén sajnálatának adott kifejezést afelett, hogy Franciaország és Izrael között nem jó a kapcsolat. — Elnéztem, hogy az utóbbi években a két állam közötti viszony nem alakult kedvezően. Ez a körülmény megakadályozza a francia népet abban, hogy jobban megértse a közelkeleti helyzetet.

Felejthetetlen drágánk

Friedmann (Etus) Etelka 71

Gyanta — Haifa

slosimja letelével

ÁZKARÁT ÉS SIRKÓAVATÁST

tartunk 1976 május 9-én, vasárnap délután 3 órakor a haifai új temetőben, Kfar Számír.

Külön autóbussz indul délután 2.30-kor rechoy Beceal 17 alef elől.

Ezúton mondunk köszönetet mindazoknak, akik mély fájdalomunkban mellettünk voltak.

Gyászolják: fiai Pali, Tibi és Jóska családjaikkal; menyé és unokája Lenuca és Ilána, unokái Chaja és Beni, dédunokái, sógornője Helén és a kiterjedt család

Felejthetetlen férjem, édesapánk, nagyapánk, testvérünk

Benjamin Árje Schori 71
(Schwartz Jumi)

Hajdudorog — Akkó — Jeruzsálem

ÁZKARÁJÁT ÉS SIRKÓAVATÁST

slosimja letelével 1976 május 10-én, hétfő d. u. 3 órakor tartjuk az akkói temetőben.

Találkozás a temető bejáratánál.

A GYÁSZOLÓ CSALÁD

Drága férjem, apánk, nagyapánk, testvérünk

LÓWY SIMON 71

Déva — Naharia

elhalálzásának első évfordulóján

ÁZKARÁT

tartunk 1976 május 16-án, vasárnap délután 3 órakor a nahariai temetőben.

A CSALÁD

Szeretett férjem, apánk, nagyapánk

Schechter Hermann 71

Dicsőszentmárton — Kirját-Jám

ÁZKARÁJÁT ÉS SIRKÓAVATÁST

1976 május 11-én, kedden délután 4 órakor tartjuk a cur-sálomi temetőben.

Külön autóbussz indul délután 3.45-kor a lakástól, Kirját Jám Gimel, Sivtej Jiszráél 3.

A GYÁSZOLÓ CSALÁD

Felejthetetlen drága gyermekünk, testvérem

FEUERWERGER JÁKOV (JANKI) 51

Marosvásárhely — Herzlia

hősi halálának hatodik évfordulóján, május 12-én, szerdán délután 5.15-kor

ÁZKARÁT

tartunk a kirját-sauli temetőben.

A CSALÁD